Nr. 29.

Kuryer Poznański
wychodzi codziennie z wyjątkiem poniedziałków i dni poświątecznych.
Redakcya:
przy ulicy św. Marcina nr. 16.
Administracya i Ekspedycya:
przy ulicy św. Marcina nr. 16 w Drukarni Kuryera Poznańskiego.

KURYER POZNAŃSKI.

Rocznik XVI.

Przedpłata kwartalna
wynosi w Poznaniu M. 4,50, na wszystkich pocztach cesarstwa niemieckiego i w Austryi marek 5 (zob. Zeitungs Preisliste p. 1887 II Abth. r. 45) w innych krajach: cena poznańska z dołączeniem przesyłki.
Cena ogłoszeń
wynosi 15 fenygów od drobnego siedmiołamowego wiersza. — Reklamy po 30 fen. od wiersza. — Przekład na język polski bezpłatnie.

Redaktor odpowiedzialny: Niedziela, 6 lutego 1887. STANISŁAW GRYGLEWICZ z Poznania.

AJENCYE KURYERA POZNAŃSKIEGO:

Rajchmann i Frendler, w Warszawie ulica Senatorska 22. — R. Mosse w Berlinie, Frankfurcie n. M., Hamburgu, Lipsku, Monachium, Norymberdze, Pradze, Strassburgu, Stuttgardzie, Wiedniu, Wrocławiu, Zurychu. — Haasenstein & Vogler: w Bazylei, Dreznie, Gdańsku, Hali n. S., Hanowerze, Genewie, Kamienicy (Chemnitz), Kolonii, Lubece, Norymberdze. — Havas Laffite & Comp. w Paryżu place de la Bourse 8.

Poznań, 5 lutego.

(Opinia pewnego dyplomaty zagranicznego o obecném położeniu politycznem; odezwanie się cesarza austryackiego na balu przemysłowców; spadek papierów na giełdzie wiedeńskiéj; uspokajające słowa cesarzewicza i ministra Gobleta; nieufność niemiecka do Rosyi; wiadomość o pokojowym obrocie kwestyi bułgarskiéj; interpelacya w austryackiéj Izbie deputowanych, dotycząca obecnéj sytuacyi politycznéj; grecka mowa tronowa; obrady włoskiej Izby deputowanych nad 5 milionowym kredytem i jego uchwała. — Pismo Kardynała Jacobiniego do nuncyusza papiezkiego w Monachium, jako odpowiedź na pismo barona Frankensteina w kwestyi septennatu).

„Nie ma obecnie w całéj sytuacyi europejskiéj ani jednego węzła tak zadzierżgniętego, iżby przy dobréj woli nie można go rozwikłać i potrzeba go koniecznie rozcinać mieczem, lecz jest mnóstwo kwestyi bieżących, których zawsze użyć można za powód zaczepki.“ W tych słowach scharakteryzował świeżo położenie polityczne jeden z dyplomatów zagranicznych, dodając, że nie ma nigdzie przedmiotu spornego, któryby wojnę czynił nieuniknioną, ale napaść jest zawsze prawdopodobną. W tym to duchu chęci załatwienia na drodze pokojowéj wszelkich zatargów odezwał się zapewnie cesarz austryacki na balu przemysłowców, oświadczając do jednego z uczestników balu, że „wojna nie musi koniecznie wybuchnąć, że jednak Austrya w ostatnich latach tak oszczędzała (?) że może teraz uzupełnić swe uzbrojenia“. To wyrażenie „nie musi,“ znaczy tyle, co może, a to w ustach monarchy nie brzmi wcale uspokajająco. Według „Fremdenblattu“ wspólne delegacye austryacko-węgierskie będą zwołane na 2 marca. Co do kwot, jakich rząd domagać się będzie, kursują najsprzeczniejsze pogłoski. Według pierwotnych doniesień, delegacye mają zatwierdzić już wydane na uzupełnienie uzbrojenia 17 milionów i nadto uchwalić 20 do 25 milionów na dalsze przygotowania. Według innych doniesień minister wojny domagać się będzie 50 milionów. Tymczasem łatwo przewidzieć, że jeżeli ogólna sytuacya pogorszy się, co jest rzeczą prawdopodobną i co wskazuje téż ukaz, zabraniający wywozu koni z Rosyi, minister wojny wystąpi z całkiem innemi żądaniami. Na teraz sam fakt, że delegacye będą zwołane, dostatecznie świadczy o naprężeniu sytuacyi. Jeżeli pomimo tego półurzędowe organa austryackie ciągle uspakajają, tłomaczy się to tém, że rząd wiedeński pragnie jak najdłużéj wstrzymać sąsiadów, a raczéj północnego, od przyspieszenia uzbrojeń. Zresztą główny barometr polityczny, giełda, wierzy mocno w wojnę. Renta austryacka spadła na 77 flor., podczas gdy w listopadzie stała na 85 fl. To znaczy, że nie tylko giełda — a przez nią nie należy rozumieć tylko Żydów, hałasujących na sali giełdowéj, lecz cały zastęp ludzi posiadających akcye i renty, uważa wojnę nie za prawdopodobną, lecz za pewną.

W tonie jeszcze pewniejszym od cesarza Franciszka Józefa wyraził, jak donosi dziś „Berliner Tageblatt“, cesarzewicz niemiecki ufność w utrzymanie pokoju. Miał on się tak odezwać do członka berlińskiego Stowarzyszenia kupieckiego, tajnego radzcy Mendelsohna: „Dziwię się zaniepokojeniu giełdy. Francya nie zaczepi Niemców i Niemcy nie zaczepią Francyi.“ Jak tylko słowa te rozeszły się wczoraj na berlińskiéj giełdzie, uspokoiły się natychmiast umysły, a alarmiści, którzy jeszcze w dniu onegdajszym roznosili wieści o projektowanéj niemieckiéj pożyczce w sumie 300 milionów, usiłowali tém jedynie zamącić przywrócony spokój, że podawali jako rzecz pewną, iż komenderujący jenerał 8 korpusu, baron Loë, wysłany został w specyalnéj misyi do Paryża.

I z Francyi nadchodzą uspokajające wiadomości. Znany radykał Zygmunt Lacroix oświadczył w obec kilku deputowanych, że zainterpeluje ministra Gobleta, ażeby mu podać sposobność do publicznego wyjaśnienia zagranicznéj polityki rządu francuskiego. Prezes gabinetu, dowiedziawszy się o rozmowie p. Lacroix, wyrzekł, że po kilkakrotnych wyjaśnieniach Freycineta i jego własnych uważa wszelką dyskusyą w tym względzie za niepotrzebną, i to tém bardziéj, że pokojowe zamiary Francyi i jéj rządu nie pozostawiają żadnéj wątpliwości. Jeżeli zatém, tak mówił w końcu p. Goblet, zbyteczną jest ta dyskusya pod względem politycznym, to nie należy już wcale jéj wszczynać ze stanowiska finansowego, gdyż wedle jego przekonania, opartego na dowodach, jest faktem niezbitym, że panikę, jaka panowała w ostatnich dniach, wywołali jedynie spekulanci giełdowi. P. Lacroix zaniechał po tych słowach ministra interpelacyi. — Prezes gabinetu tak samo, jak organ księcia Bismarcka, zwała całą winę za owe alarmy wojenne na nieuczciwych spekulantów. P. Goblet znał już zapewne w telegraficznem streszczeniu znany komunikat „Nordd. Allg. Ztg.“

Mimo to wszystko, kursa najlepszych nawet papierów wartościowych nie podnoszą się a berlińska prasa inspirowana ustawicznie donosi o przygotowaniach wojennych Francyi. „N. Preussische Ztg.“ podaje dziś statystykę kontrybucyi, jakie Prusy zapłaciły Francyi od r. 1806 do 1813, i kreśli straszliwy obraz spustoszenia, jakie sprawiła okupacyjna armia francuska w tym okresie czasu. (Zobacz artykuł wstępny). Drugi inspirowany organ, „National Ztg.,“ zapytuje dziś, gdzie właściwie szukać punktu krytycznego, nad Wogezami, czy téż na Bałkanach, i odpowiada. że Anglia i Rosya widzą go na Zachodzie i Wschodzie. Niemiecki organ narodowy budzi przy tém nieufność do Rosyi i oskarża ją o ustawiczne umizgi do Francyi i na dowód cytuje ustęp z artykułu „Nowosti,“ który tak brzmi: „Berlin zdecydowany jest usunąć Francuzów od wszelkiego udziału w załatwieniu kwestyi wschodniéj; jeżeli kwestya wschodnia ma już koniecznie wywołać wojnę europejską, to, jak chce Berlin, wojna ta ma być zlokalizowana; Rosya niechaj uderzy na Austryą, Bułgaryą, Serbią, Turcyą i Anglią, ale Francyi musi być odjęta sposobność korzystania z pożaru wojennego, ażeby nie mogła odzyskać odebranych jéj prowincyi.“ „National Ztg.“ ma zresztą słuszność, kiedy zauważa, że prasa rosyjska wzięła znowu na kieł i nie oszczędza wcale Niemiec i sprzymierzonéj z niemi Austryi. I tak „St. Petersb. Wiedom.“ radzą Rosyi, ażeby poprzestała już raz dyplomatyzować i uderzyła na Austryą, zanim dokończy swego zbrojenia.

Ta kwestya wschodnia, czyli raczéj bułgarska, irytująca tak mocno nerwy rosyjskie, bierze obrót bardzo pokojowy. Tak przynajmniéj zaręcza korespondent carogrodzki „Polit. Corresp.,“ donosząc, co następuje: „Przedwstępne rokowania, jakie prowadzi wysłannik bułgarski, Wulkowicz, z wielkim wezyrem kroczą na drodze wzajemnych ustępstw, tak, że spodziewać się można rychłego rozwiązania kwestyi bułgarskiéj. Cankow zrobił także koncesye w dwóch punktach swego programu i nie żąda już, jak dawniéj, ustąpienia rejencyi, tylko jéj rekonstrukcyi; poczynił on znaczne ustępstwa na korzyść narodowego stronnictwa bułgarskiego w sprawie ministerstwa koalicyjnego.“ Oto bardzo pokojowo brzmiąca wiadomość, zachodzi tylko wątpliwość, czy już jutrzejsze doniesienia nie zadadzą kłamu dzisiejszym i nie przedstawią położenia w zupełnie odmiennych barwach.

Na wczorajszém posiedzeniu wiedeńskiéj Izby deputowanych wniósł poseł Mauthner interpelacyą, wystósowaną do hr. Taaffego, i żądającą wyjaśnienia, czy w ostatnim czasie zmieniły się stósunki monarchii do państw zagranicznych i czy rząd ma uzasadnioną nadzieję utrzymania pokoju. — Przyszła odpowiedź prezesa gabinetu nie wyjaśni z pewnością sytuacyi politycznéj.

Nie wyjaśnia téj sytuacyi grecka mowa tronowa, odczytana w czwartek przy otwarciu parlamentu. Mowa ta gotowa nawet nowe wywołać zaniepokojenie, bo rozwodząc się o trosce, jaką rząd poświęca polepszeniu finansów, dodaje, że w tych swych usiłowaniach ma głównie na oku osiągnięcie celów narodowych. — Grecy, jak wiadomo, nie otrzymali dotąd tego, co im przyznał traktat berliński.

Włoska Izba deputowanych obradowała w czwartek nad kredytem pięciomilionowym na nową wyprawę do Masowy. W rozprawach wzięli udział wszyscy ministrowie, prócz ministra handlu Grimaldego, którego matka umarła. Galerye były przepełnione publicznością, wojsko strzegło, tak samo, jak w dniu poprzednim, wejścia do gmachu, przed którym wielkie zebrały się tłumy ludu. Głos zabrał pierwszy radykał Mussi i oświadczył się za kredytem, ale zażądał zarazem wotum niezaufania dla rządu. Socyalista Costa domagał się ewakuacyi Masowy; na wniosek dep. Spavanty i Rudiniego zamknięto dyskusyą a Izba odrzuciwszy wniosek 218 przeciw 181 głosom, żądający przejścia do porządku, który p. Depretis uznał za wotum nagany i odrzuciwszy tak samo prawie jednogłośnie wniosek o ewakucyą Masowy, uchwaliła 317 przeciw 12 głosom kredyt. Gabinet Depretisa ocalał chwilowo, ale dalsza jego egzystencya zależeć będzie od tego, czy jenerał Cené zdoła odeprzeć i pogromić wojska abisyńskie.

Telegraficzne biuro Wolffa ogłasza tekst pisma Kardynała Jacobiniego do Nuncyusza Papieskiego w Monachium jako odpowiedź na pismo posła parlamentu niemieckiego, barona Frankensteina. Były sekretarz stanu Ojca św. nie chce roztrząsać przyczyn, jakie członka parlamentu rzeszy niemieckiéj zniewalają do głosowania przeciw septennatowi, uważa dalsze istnienie centrum dla celów kościelnych za potrzebne i po bliższém umotywowaniu kładzie w swém piśmie przycisk na to, że Stolica św. życzyła sobie przyjęcia septennatu z tego względu, że odpowiednia uchwała nie byłaby bez interesu dla Kościoła z powodu wrażenia, jakieby była wywołała w decydujących kołach politycznych. Tylko pod tym względem może być mowa o jakimkolwiek związku septennatu z kwestyami religijnemi i moralnemi. Równocześnie dowiadujemy się z telegramu, że baron Frankenstein już od roku 1880 wykazywał, że „centrum nie może być posłuszném Kościołowi przy ustawach, które nie mają charakteru kościelnego i nie odnoszą się do spraw Kościoła.“ Biuro Wolffa powtarza pismo Kardynała Jacobiniego za „Pol. Corr.“, która wszakże nie powiada, zkąd tekst ten otrzymała. Już ten jeden powód, nie mówiąc o innych, zniewala nas do przyjęcia całéj téj wiadomości z wszelkiém zastrzeżeniem.

---

* *Komisya budżetowa* sejmu pruskiego uchwaliła przedwczoraj większością głosów etat komisyi kolonizacyjnéj za rok 1886/87 w sumie 20,127,000 marek. Poseł Magdziński zapytywał ministra rólnictwa dra Luciusa, czy rząd przy zgłaszaniu się osadników uwzględniać będzie także ich wyznanie, wybierając tylko protestantów, i czy między warunkami, przedkładanemi osadnikom, znajduje się także ograniczenie co do zawierania małżeństw, ponieważ książę Bismarck w swych mowach antypolskich przemawiał o niebezpieczeństwie żenienia się z Polkami. Minister oświadczył, że rząd zamierza także przy kolonizacyi uwzględniać kandydatów katolików. Kwestya małżeństw, zdaniem p. ministra, nie wchodzi w zakres kompetencyi komisyi. Minister wspomniał daléj o trudnościach zachodzących przy wymiarach wielkości poszczególnych gruntów i normowaniu wynagrodzenia państwa. Poseł Minnigerode, referent komisyi kolonizacyjnéj, stawił wniosek, aby w przyszłorocznym memoryale przy spisie zakupionych dóbr podano także nazwiska poprzednich właścicieli. Wniosek ten, za którym głosował tylko p. Magdziński, upadł, natomiast przeszła poprawka posła Tiedemanna, który zażądał, ażeby zamiast nazwisk podano narodowość poprzednich właścicieli.

Statystyka nowych powiatów.

Z wspomnianego wczoraj projektu do nowéj ustawy antypolskiéj o podziale powiatów W. Księstwa Poznańskiego i Prus Zachodnich pozwalamy sobie wyjąć następujące dalsze szczegóły statystyczne o powiatach Księstwa.

1. Powiat Odolanowski.

Teraźniejszy powiat odolanowski obejmuje obszar 89,262 hektarów i graniczy na wschód z Królestwem Polkiém. Linia graniczna, którą w większéj, południowéj części tworzy rzeka Prosna, na północy jest sucha i ma około 36 kilometrów długości. Z całego obszaru powiatu przypada około 49,500 hektarów na ziemię uprawną, 20,000 hekt. na lasy i zagajenia i około 15,000 hekt. na łąki i pastwiska. Liczba dusz wynosi wedle spisu ludności z r. 1885 63,673, z których na 4 miasta: Odolanów, Ostrów, Raszków i Sulmierzyce przypada 16,130, na osady wiejskie, składające się z 45 samodzielnych obwodów dominialnych i 101 gmin wiejskich, 47,543 osób. Około 80 procent mieszkańców powiatu należy do narodowości polskiéj, pomiędzy nimi znajduje się kilka tysięcy ewangelików, mieszkających w zachodniéj połowie powiatu. Wedle dochodu przypuszczalnego za rok etatowy 1886/87 winien powiat w bezpośrednich podatkach państwowych zapłacić w ogóle 192,677 m.; z tego na podatek gruntowy przypada 61,650 m., na podatek budynkowy 29,693 m. na podatek klasyczny i dochodowy 84,753 m., na podatek procederowy od stałego procederu 16,581 m.

Co do produkcyi na pierwszém miejscu stoi rólnictwo, w którém biorą w równéj mierze udział tak wielka, jak i mniejsza własność gruntowa. Nader obszerny areał przypada na odolanowską część krotoszyńskiego księstwa ks. Thurn-Taxis i na należącą do ks. Radziwiłła majętność Antonińsko-Przygodzicką.

Z miast odznacza się Ostrów rozległym interesem spedycyjnym i frachtowym, jako téż ożywionym handlem produktami, który prowadzi z Królestwem Polskiém z jednéj a Niemcami zachodniemi z drugiéj strony. Znacznym handlem produktami i mąką odznacza się nadto miasteczko Raszków, podczas kiedy miasteczka Odolanów i Sulmierzyce zajmują się prawie wyłącznie rólnictwem. Powiat cały w kierunku północno-południowym przecina koléj poznańsko-kluczborska; druga koléj, któréj budowę wzięło na siebie państwo, połączy Ostrów z Leszném. Rozległa regulacya rzeki Baryczy i połączone z nią melioracye są już w biegu.

Podział powiatu ma się dokonać w ten sposób, że linia podziałowa pociągnięta zostanie w kierunku z północy na południe, a z dzisiejszego powiatu odolanowskiego utworzony będzie wschodni powiat ostrowski i zachodni odolanowski. Na taki właśnie, a nie inny podział wpłynęła, pomijając już wzgląd konieczny na kształt całego powiatu, mianowicie ta okoliczność, iż jest rzeczą korzystną, aby cały kompleks posiadłości ks. Thurn-Taxisa pozostał w nowym powiecie odolanowskim, i że połączenie interesów ruchu nadgranicznego w jedném ręku wydaje się niezbędném.

Nowy powiat Odolanowski będzie zatem obejmował miasteczka Odolanów, Raszków i Sulmierzyce, jako téż policyjny obwód odolanowski i części policyjnych obwodów: południowo- i zachodnio-ostrowskiego; obszar jego wynosić będzie 47300 hekt. z 32042 ludności i przypuszczalnym dochodem podatkowym 69766 m.

Powiat ostrowski obejmować natomiast będzie: miasto Ostrów, jako też policyjne obwody: podkocki i wschodnio-ostrowski, nadto nie przyłączone do powiatu odolanowskiego części policyjnych obwodów: zachodnio- i południowo-ostrowskiego; razem obszar 41962 hekt. z 31631 ludności i przypuszczalnym dochodem podatkowym 122911 m. „Obydwa powiaty będą zupełnie zaokrąglone, prawie równie wielkie i dość zasobne, aby uczynić zadość wszelkim wymaganiom, połączonym z komunalną administracyą powiatową. Podział nie przedstawi nadzwyczajnych trudności. Aktywny majątek dotychczasowego powiatu składa się z powiatowego lazaretu oraz kapitałów; kapitały te będzie można podzielić na dwie równe części; natomiast lazaret powiatowy i fundusze przeznaczone na jego utrzymanie, jak również fundusz na tak zwany dom sierot i podrzutków, powstały z legatów uczynionych na rzecz dotychczasowego powiatu odolanowskiego, pozostanie wspólną własnością obydwóch powiatów.

2. Powiat międzychodzki.

Powiat międzychodzki co do rozmiarów należy do największych w Księstwie; obszar jego wynosi 129,308 hekt., z których około 33,000 hekt. przypada na lasy i zagajenia. Powiat rozciąga się po obydwóch stronach przerzynającéj go w licznych zakrętach rzeki Warty, na przestrzeni 67 km. w kierunku wschodnio-zachodnim; jego linia przeciętna w kierunku południowo-północnym wynosi po większéj części 20 km. Podczas kiedy północna część na prawym brzegu Warty składa się przeważnie z lasów i niebardzo urodzajnych gruntów, obejmuje południowa okolica powiatu, w któréj równinę urozmaicają znaczne wzgórza i wielka liczba jezior, wiele dobrych łąk i pastwisk. Liczba dusz powiatu wynosi wedle ostatniego spisu ludności 49,878, z których 22,987 należy do wyznania protestanckiego, 25,998 do katolickiego wyznania; 893 osób należy do innych wyznań. Powiat liczy 4 miasta: Międzychód, Bledzewo, Skwierzynę n. W. i Sieraków, 53 samodzielnych obwodów dominialnych i 102 gminy wiejskie.

Powiat ma w roku etatowym 1886/87 zapłacić 68,878 m. w podatkach klasycznych i dochodowych, 46,891 m. w podatkach gruntowych, 20,656 m. w podatkach od budynków i 17,340 m. podatku procederowego od stałego procederu, razem w podatkach państwowych 153,765 m. Na wsiach głównemi gałęziami zarobku są: rólnictwo i gospodarstwo leśne. W miastach Skwierzynie nad Wartą i Międzychodzie kwitnie znaczny handel, do czego przyczynia się położenie tych miejscowości nad spławną rzeką. Ruch ten zmniejszył się atoli znacznie od czasu, jak w sąsiednich powiatach wzrosła liczba kolei żelaznych, których brak dotychczas w powiecie międzychodzkim; dopiero gdy przyjdzie do skutku projektowana linia kolei Międzyrzecko-międzychodzko-rokietnickiéj i jéj przedłużenie, należy się spodziewać nowego ożywienia i rozwoju stósunków.

Przez to atoli nie straci Warta nic z tego znaczenia, jakie miała oddawna dla całego powiatu. Mianowicie nie ustaną wielkie trudności, jakie administracyi powiatowéj nasuwają zmienne stosunki rzeki, coroczne prawie wylewy, wreszcie istnienie stowarzyszeń zajmujących się budową tam i zabezpieczeniem od wylewów.

Niekorzystniéj jeszcze oddziaływa pod tym względem nadmiernie wydłużony kształt powiatu, wskutek czego landrat z powiatowego miasta Międzychodu aż do dalszych okolic ma 7 mil drogi; utrudnia to również w wysokim stopniu wspólność interesów pomiędzy mieszkańcami wschodnich i zachodnich okolic.

Im mniéj zaś i najczynniejszy landrat ma sposobności kierowania sprawami na podstawie osobistego przekonania się o stósunkach, tém częściéj zachodzić muszą takie wypadki, że uchwały powiatowego sejmiku, w którym właściciele pewnéj okolicy mają przewagę, wydają się niesprawiedliwemi interesowanym dalszych stron. Niedogodności te usunąć się dadzą jedynie za pomocą podziału powiatu, przyczem linia demarkacyjna, przecinająca powiat w kierunku północno-południowym, wskazana jest już w saméj formacyi powiatu. Stósownie do tego składać się będzie wschodni powiat z dotychczasowem miastem powiatowem Międzychodem z miast Międzychodu i Sierakowa, jako téż z policyjnych obwodów Orzeszkowskiego, Sierakowskiego i części policyjnego obwodu międzychodzkiego; zachodni powiat natomiast z powiatowem miastem Skwierzyną n. W. z tego miasta i miasta Bledzewa, oraz z policyjnego obwodu Skwierzyńskiego (n. W.) i z téj części policyjnego obwodu międzychodzkiego, któréj nie przyłączono do powiatu międzychodzkiego I.

Przyszły powiat międzychodzki obejmować będzie obszar 64204 kektarów z 27255 dusz i przypuszczalnym dochodem podatkowym w kwocie 72872 m.; natomiast powiat Skwierzyński (n. W.) areał 65104 hekt. z 22633 mieszkańców i przypuszczalnym dochodem podatkowym w sumie 80893 m.

Ponieważ aktywny majątek powiatu składa się jedynie z zakupionego za 13,500 m. gmachu stanów powiatowych w Międzychodzie, a pasywa z długu wynoszącego 150,480 m., przeto i pod tym względem podział nie nastręczy wielkich trudności.

3. Powiat bukowski.

Powiat bukowski obejmuje obszar 95,194 hektarów i rozciąga się w kształcie kompletnéj prawie elipsy od północy-zachodu ku południu-wschodowi; najdłuższa linia przeciętna w tym kierunku wynosi 51 kil., natomiast wynosi prostopadła przeciętna poprzeczna tylko 21. km.

Wschodnia część powiatu odznacza się ziemią gliniastą dobréj i średniéj jakości; zachodnia składa się z średnich i lekkich gruntów sapowatych i piaszczystych.

Ludność powiatu wynosi 63,332 dusz, z tych 19,882 protestantów, 41,698 katolików i 1752 innowierców. Stósunek żywiołu niemieckiego do polskiego przedstawia się mniéj więcéj jak 3:5; żywioł polski reprezentowany jest mianowicie na południu i wschodzie; żywioł niemiecki na północy i zachodzie w licznych olendrach niemieckich.

Powiat liczy 5 miast: Buk, Grodzisk, Lwówek, Nowy Tomyśl i Opalenicę, 42 samodzielne obwody dominialne i 110 gmin wiejskich.

W podatkach państwowych nałożono w roku etatowym 1886/87 na mieszkańców powiatu sumę 193,447 m.; z tego przypada na podatek klasyczny i dochodowy 78,735, na podatek gruntowy 71,735 m., na podatek od budynków 23,906 m., na podatek procederowy od stałego procederu 19,071 m.

Większa część ludności tak po wsiach, jak i w miastach żyje z rólnictwa, z któ-

rego płodów pierwsze miejsce zajmuje chmiel, uprawiany mianowicie w okolicy Nowego Tomyśla; przemysł — piwowarstwo — kwitnie mianowicie w Grodzisku.

Podział powiatu dokona się najodpowiedniéj w ten sposób, że utworzony zostanie wschodni powiat z miastem Grodziskiem, jako punktem środkowym, i zachodni powiat, okalający miasto Nowy Tomyśl.

Obydwa nowe powiaty obejmować będą w przybliżeniu prawie równe obszary, ponieważ na nowy powiat Grodziski — składający się z miast Buku, Grodziska i Opalenicy, z policyjnych obwodów bukowskiego i grodziskiego i części policyjnego obwodu kuszlińskiego — przypadnie 43035 hekt. z 31353 dusz, — na powiat nowotomyski natomiast — składający się z miast Lwówka i Nowego Tomyśla, z policyjnych obwodów lwóweckiego i nowotomyskiego i reszty policyjnego obwodu kuszlińskiego — 52159 hekt. z 31979 mieszkańców. Pierwszy powiat ma przynieść przypuszczalnego dochodu podatkowego 105640 mrk., drugi 87807 m.

Aktywny majątek dzisiejszego powiatu bukowskiego jest niewielki i składa się tylko z gotówki 18000 m., natomiast istnieje dług w sumie 800000 m., zaciągnięty na budowę żwirówek i kolei żelaznych. Przy podziale powiatu rozdzieli się tak majątek aktywny, jak i dług w równéj części pomiędzy obydwa nowe powiaty.

(Dalszy ciąg nast.)

Nowe powiaty.

Według przedłożonego sejmowi pruskiemu projektu rządowego wchodzić będą w skład nowych powiatów następujące miejscowości:

1. Powiat odolanowski. Z dotychczasowego powiatu odolanowskiego: miasta Odolanow, Raszków i Sulmierzyce; obwód policyjny odolanowski; z obwodów policyjnych ostrowskich południowego i zachodniego nie włączone do powiatu ostrowskiego (nr. 13) gminy i obwody dominialne.

2. Powiat międzychodzki. Z dotychczasowego powiatu międzychodzkiego: miasta Międzychód i Sieraków; z obwodu policyjnego międzychodzkiego nie włączone do powiatu skwierzyńskiego (nr. 20) gminy i obwody dominialne; obwody policyjne orzeszkowski i sierakowski.

3. Powiat wschowski. Z dotychczasowego powiatu wschowskiego: miasta Wschowa i Szlychtyngowa, obwód policyjny wschowski; z obwodu policyjnego leszczyńskiego gmina Nowe Długie, obwód policyjny Włoszakowice.

4. Powiat gostyński. Z dotychczasowego powiatu krobskiego: miasta Gostyń, Krobia, Poniec i Piaski; z obwodu policyjnego bojanowskiego gminy Bączylas, Czarkowo, Drzewce, Dzięczyn, Janiszewo, Miechcin, Rokosowo i Smiłowo, jako też obwody dominialne Bączylas, Czarkowo, Drzewce, Dzięczyn, Janiszewo, Rokosowo i Wydawy; z obwodu policyjnego miejsko górskiego gminy Gogolewo, Kołaczkowice, Niepart, Oczkowice, Pasierby, Przyborowo, Sarbinowo, Skoraszewice, Szurkowo, Wilkonice i Wilkoniczki, jako też obwody dominialne Gogolewo, Kołaczkowice, Niepart, Oczkowice, Przyborowo, Skoraszewice, Szurkowo i Wilkonice; obwód policyjny gostyński; z obwodu policyjnego jutrosińskiego gminy Czeluścin, Kaszewy i Smolice, oraz obwody dominialne Czeluścin, Raszewy i Smolice; obwód policyjny krobski.

5. Powiat grodziski. Z dotychczasowego powiatu bukowskiego: miasta Grodzisk, Buk i Opalenica; obwody policyjne bukowski i grodziski; z obw. polic. kuszlińskiego gminy Olędry Łąckie, Rudniki, Sliwno, Trzcianka i Turkow, jako też obwody dominialne Rudniki, Sliwno, Trzcianka i Turkowo.

6. Powiat jarociński. Z dotychczasowego powiatu pleszewskiego: miasta Jarocin i Nowe Miasto; obwody policyjne jarociński, kotliński i nowomiejski.

7. Powiat kępiński. Z dotychczasowego powiatu ostrzeszowskiego: miasta Kępno i Baranów; obwód policyjny kępiński; z obwodu policyjnego kobylogórskiego gminy Kochłow, Rzetnia i Turze, jako też obwody dominialne Kochłow i Rzetnia; obwody policyjne Opatow i Podzamcze.

8. Powiat koźmiński. Z dotychczasowego powiatu krotoszyńskiego: miasta Koźmin, Borek i Pogorzela; obwód policyjny borecki; z obwodu policyjnego dobrzyckiego gminy Galewo i Koźmińskie Olędry, jako też obwód dominialny Galewo; z obwodu policyjnego kobylińskiego gminy Berdychów, Dzierzanow, Górka, Kromolice, Kuklinów, Łagiewniki, Liszków, Ochla, Paradów, Rojewo, Romanów, Rzemiechów, Sroki, Starkowiec, Wielowieś, Wilanów, W. Zalesie, M. Zalesie, jako też obwody dominialne Dzierzanów, Górka, Kromolice, Kuklinów, Łagiewniki, Ochla, Starkowiec, Starogród, Targoszyce, Wyganów, W. Zalesie i M. Zalesie; z obwodu policyjnego koźmińskiego gminy Borzęcice, Cegielnia, Czarnysad, Gałązki, Gościejewo, Kaniewo, Ladenberg (?), Lipowiec, Mokronos, Stara Obra, Nowa Obra, Orla, Skałów, Staniewo, Susnia, Unisław, Walków i Wrotków, jakz też obwody dominialne Czarnysad, Gościejewo, Psie Pole, Lipowiec, Obra, Orla, Skałów, Staniewo i Wrotków.

9. Powiat kościański. Z dotychczasowego powiatu kościańskiego: miasta Kościan, Czempiń i Krzywiń; z obwodu policyjnego czempińskiego nie włączone do powiatu śmigielskiego (nr. 19) gminy i obwody dominialne; obwody policyjne kościański i krzywiński i z obwodu policyjnego wschodniego śmigielskiego (nr. 19) nie włączone do pow. śmigielskiego gminy i obwody dominialne.

10. Powiat krotoszyński. Z dotychczasowego powiatu krotoszyńskiego: miasta Krotoszyn, Dobrzyca, Kobylin i Zduny; z obwodu policyjnego dobrzyckiego nie włączone do powiatu koźmińskiego (nr. 8) gminy i obwody dominialne; z obwodów policyjnych kobylińskiego i koźmińskiego również nie włączone do powiatu koźmińskiego (nr. 8) gminy i obwody dominialne; obwód policyjny krotoszyński.

11. Powiat leszczyński. Z dotychczasowego powiatu wschowskiego: miasta Leszno, Rydzyna, Święcichowa, Osieczna i Zaborowo; obwód policyjny leszczyński z wyjątkiem gminy Nowe Długie; obwód policyjny osiecki.

12. Powiat nowotomyski. Z dotychczasowego powiatu bukowskiego: miasta Nowy Tomyśl i Lwówek; z obwodu policyjnego kuszlińskiego nie włączone do powiatu grodziskiego (nr. 5) gminy i obwody dominialne; obwody policyjne lwówecki i nowotomyski.

13. Powiat ostrowski. Z dotychczasowego powiatu odolanowskiego: miasto Ostrów; obwód policyjny wschodni ostrowski; z obwodu policyjnego ostrowskiego południowego gminy Chynów, Chynowo Pustkowie, W. Przygodzice, M. Przygodzice i M. Wysocko, jako też obwody dominialne Antonin, Stary Kaminiec, Kocięba Folwark, W. Przygodzice i M. Wysocko; z obwodu policyjnego ostrowskiego zachodniego gminy Będzieszyn, Biniew, Czekanów, Franklinów, Gremblew, Karski, Kołątajewo, Kwiatkow i Słaborowice, jako też obwody dominialne Bagatela, Będzieszyn, Biniew, Czekanów, Karski, Kwiatków, Lewków, Młynów, Słaborowice i Szczury; obwód policyjny podkocki.

(Dokończenie nastąpi.)

Wybory.

Walne zebrania przedwyborcze odbędą się:

Jutro w niedzielę, d. 6 lutego:

W Opalenicy (na powiat bukowski) o godzinie 5½ po południu na sali p. Witajewskiego.

W Strzelnie (wiec) o g. 4 na sali p. Kotschendorfa.

W Kamieniu (na okręg złotowski) o godzinie 1 z południa w lokalu pana Wagnera.

W Brodnicy (na okręg grudziądzko-brodnicki) o godz. 4 po połud. na sali hotelu Rzymskiego.

W środę, dnia 9 lutego:

W Zukowie (na powiat kartuzki) o godz. 3 po poł. w lokalu p. Blocka.

W czwartek, dnia 10 lutego:

W Pucku (na powiat wejherowski) o godz. 12 z południa u p. Wysockiego (dom w ogrodzie).

W niedzielę, dnia 13 lutego:

W Toruniu (na okręg chełmińsko-toruński) o godz. 4 na sali „Muzeum".

Zebranie w Pleszewie.

Z Pleszewa, 3 lutego.

Walne Zebranie przedwyborcze zagaił dnia 2 b. m. przewodniczący komitetu powiatowego p. Witołd Taczanowski z Pieruszyc, nadmieniając, że zaproszony na zebranie poseł p. Magdziński ze sprawozdaniem, z powodu prac sejmowych przybyć nie mógł.

Do spisania protokułu z zebrania poprosił przewodniczący p. Wrzyszczyńskiego, a na ławników p. dr. Mukułowskiego z Kowalewa i ks. proboszcza Rymarkiewicza z Kotlina.

Po przeczytaniu i przyjęciu jednogłośnie porządku dziennego, odczytał p. Chłapowski z Żegocina sprawozdanie z czynności posłów naszych w parlamencie od początku trzechletniego peryodu aż do rozwiązania parlamentu. Następnie przemówił jeszcze p. Chłapowski do zebranych wyborców, zachęcając ich, ażeby w dniu wyborów wszyscy stawili się do urny wyborczéj.

Jako kandydaci wybrani zostali pp.:
Magdziński,
Władysław Taczanowski z Szypłowa i
Piotr hr. Szembek.

W końcu przeczytał p. Gdeczyk wszystkie obwody wyborcze wraz z nazwiskami mężów zaufania.

Zebranie powiatu czarnkowskiego.

Zebranie zagaił przewodniczący w powiatowym komitecie p. Wawrowski ze Sławna, poczém p. dr. Szułdrzyński z Lubasza mówił o powodach nowych wyborów. Następnie objaśniał przewodniczący czynności rozwiązanego parlamentu i wzywał zebranych, aby się wszyscy do urny wyborczéj stawili. Poparł wywody jego ks. prob. Skąpski z Lubasza.

Kandydatami wybrani zostali pp.:
ks. prob. Gajowiecki z Chodzieża,
dr. Z. Szułdrzyński z Lubasza,
W. Wawrowski ze Sławna.

Zebranie w Wyrzysku.

Zebranie przedwyborcze w Wyrzysku odbyło się dnia 31 stycznia.

Przewodniczący zebrania, p. Komierowski z Nieżuchowa, zdał nasamprzód obszerny refcrat z czynności Koła polskiego w parlamencie sejmie pruskim.

Następnie p. Kopecki z Bąkowa, skarbnik wyborczéj kasy powiatowéj, zdał sprawę ze stanu kas wyborczych, fundusze których deponował u p. Komierowskiego z Nieżuchowa. — P. Gremczyński z Nakła wyraża życzenie, aby Koło polskie głosowało przeciw monopolowi. Życzenie to znalazło poparcie u większéj części zgromadzonych. P. A. Koczorowski w dłuższém przemówieniu wyłuszczył znaczenie praw antipolskich i stanowisko, jakie względem nich Polacy zająć winni.

W końcu polecili zebrani delegatowi powiatowemu, aby na zebraniu delegatów stawił wniosek, żądający urządzenia komitetów obwodowych podług komisaryatów i wyborczych kas powiatowych.

Zebranie w Inowrocławiu.

Zebranie przedwyborcze w Inowrocławiu odbyło się dnia 2 b. m. Wyborców stawiło się do 700. Przewodniczył p. M. Kozłowski, który powołał do pióra ks. Matuszewskiego z Szadłowic. Powitawszy następnie posła Kościelskiego, tłumaczył przewodniczący zebranym powód przyspieszenia wyborów tegorocznych, poczém poprosił p. Kościelskiego o zdanie sprawy z czynności Koła polskiego.

P. Kościelski mówił najprzód o czynnościach Koła, a następnie o czynnościach własnych tak w sejmie jak i w parlamencie.

Po przemówieniu jego zabrał głos pan Stanisław Łyskowski z Bąkowa i stawił następujące pytania:

1) Czy Koło polskie w parlamencie stoi jeszcze na stanowisku protestu, zaniesionego przeciw wcieleniu dawniejszych ziem polskich do cesarstwa niemieckiego?

2) Dla czego p. Kościelski głosował za 20,000 m. na drugiego dyrektora w urzędzie kanclerskim?

3) Co miało za cel podawanie ręki rządowi przy okazyi Duńczyka Junggreena?

4) Czemu głosował za projektem wojskowym w komisyi?

5) Czemu nie głosował przy prawie przeciw socyalistom?

6) Czemu nie głosował za wnioskiem barona Stauffenberga?

P. Kościelski przedłożył stenograficzne zapiski i wykazuje, że za 20,000 marek wcale nie głosował. W komisyi głosował podług instrukcyi Koła polskiego i powołuje się na protokuły tegoż Koła. Przy prawie przeciw socyalistom nie był obecnym, gdyż choroba dziecka jego wymagała oddalenia się z Berlina. Koło polskie stoi na stanowisku protestu, ale pomimo woli z praktycznych względów jest zmuszoném brać udział w pracach parlamentu.

W sprawie pod punktem 3 wymienionéj, zaszło nieporozumienie w skutek niedokładnego przetłumaczenia mowy szanownego posła na język polski, a w ogóle tłumaczy p. Kościelski przyczyny, dla czego po dziennikach naszych często tak źle wypadają tłumaczenia mów posłów naszych. Każdy dziennik dostaje rano stenograficzne zapiski i musi je spiesznie na polskie tłumaczyć, wskutek czego niejeden zwrot niemiecki fałszywie bywa tłumaczony. „Kuryer Pozn" zaś w ostatnim numerze odwołał zarzut jemu zrobiony. Przy téj sposobności dziękuje Redakcyi „Kuryera Poznańskiego" za odwołanie zarzutu mu zrobionego.

Co do pytania prywatnéj natury, stawionego posłowi przez p. Łyskowskiego, to odpowiedział p. Kościelski również, lecz zastrzegł się przeciwko kontrolowaniu stósunków towarzyskich posłów.

Następnie zabrał głos p. Szałkowski i dał wyraz oburzenia przeciwko czernieniu posłów naszych, poczém całe zebranie hucznemi okrzykami podziękowało p. Kościelskiemu z jego czynności poselskie.

Przystąpiono teraz do wyboru kandydatów. Zgodzono się na następującą listę:
Józef Kościelski,
Józef Grabski,
Ludwik Graeve.

Poczém zabrał głos p. Czapla, upominając delegata, aby starał się kandydaturę p. Kościelskiego przeprowadzić.

Wnioski p. Grossmana, aby Komitet rozdzielić na dwa t. j. inowrocławski i strzeleński, przyjęto.

Po krótkiéj dyskusyi nad agitacyą wyborczą, zebranie zamknięto.

(W sprawie intepelacyi, wystósowanéj do pana Kościelskiego o stósunki jego towarzyskie, pisze „Dziennik Pozn.", że zgadza się z szan. posłem, że stósunki te nie mogą ulegać kontroli wyborców pod warunkiem wszakże, jeśli stósunki te nie ubliżają godności narodowéj i nie zadają kłamu charakterowi publicznemu posła i jego występowaniu czy to w sejmie czy w parlamencie. Dopełnienia takiego warunku mamy prawo żądać od każdego posła.)

„Ucisk francuski od 1806—1813 r."

Pod tym tytułem zamieszcza „Neue Preussische Ztg." artykuł wstępny, który ze względu na obecną chwilę pełnéj trwogi i niepokuju zasługuje na tém większą uwagę już z tego powodu, że, jak powiada autor, jest uzupełnieniem znanéj mowy, jaką książę Bismarck wygłosił w parlamencie rzeszy niemieckiéj. W artykule podaną jest statystyka kontrybucyiwojennych, jakie Prusy we wspomnianym wyżéj czasie zapłaciły Francyi i naszkicowany jest obraz ucisku, pod którego obuchem jęczało przez lat siedm państwo pruskie.

„Prusy — pisze autor — liczyły w czasie tym, po pokoju zawartym w Tylży, tylko cztery miliony ludności a mimo to musiały ponieść najstraszliwsze ciężary, jakie na Prusy nałożył Napoleon. Jeżeli w r. 1871 bogata Francya przy swych 40 mil. ludnosci zapłaciła tylko 5 miliardów, to Prusy dziesięć razy mniejsze, gdyby w równéj były obciążone mierze, powinny były zapłacić ½ miliarda, która to suma, zważywszy ówczesną wartość pieniędzy, równałaby się 200 milionom franków. W okresie jednak czasu aż do pokoju tylżyckiego, od 1806 do 1808 zapłaciły Prusy Francyi wedle urzędowéj statystyki władz pruskich w pieniędzach i dostawach wojennych przeszło 800 milionów franków. Kontrybucyi zapłaciły Prusy przeszło 140 milionów a prócz tego oddały do kasy francuskiéj prawie wszystkie swe dochody państwowe. Nadto nie płaciła Francya listy cywilnéj i pensyi urzędnikom pruskim. Na domiar nieszczęścia Prus darował Napoleon królowi saskiemu wszystkie fundusze złożone w zakładach kredytowych i dobroczynnych nowo utworzonego Księstwa Warszawskiego. Wszystkie te straty w dwóch pierwszych latach zestawia Max Duncker, jak następuje:

Dostawy wojenne wynosiły	813,5 mil. fr.
Gotówki wypłaciły Prusy	141,2 „ „
Ściągnięte dochody państwa	59,0 „ „
Niewypłacone pensye	14,3 „ „
Straty wskutek deprecyacyi monety zdawkowéj	6,5 „ „
Straty bankowe itd.	23,4 „ „
Własność skonfiskowana w Warszawie	63,8 „ „
Zabrane kapitały sieroce i pupilarne	7.6 „ „
Ogólna suma strat od r. 1806—1808	1,129,4 mil. fr.

Do tych wielkich sum doliczyć jeszcze należy: utrzymywanie załóg francuskich w Szczecinie, Kistrzynie i Głogowie, które pozostały jeszcze po ewakuacyi reszty kraju przez wojska francuskie, daléj doliczyć wszystkie kontrybucye, jakie zapłacono Francyi za to, że armia jéj w ogóle opuściła Prusy. Przypomnieć jeszcze potrzeba, że zrujnowane Prusy utrzymywać musiały 620,000 armią francuską podczas pochodu jéj do Rosyi, co wraz gotówką i dostawami wynosi sumę 546 milionów, tak, iż całkowita suma, jaką Prusy zapłaciły Francyi w czasie jéj panowania od r. 1806 do 1813, dochodzi do 1,675,4 milionów fr.

W téj to kolosalnéj sumie nie pomieszczone są straty, jakie poniosły Prusy w skutek pożarów w czasie wojny, nie pomieszczone rabunki żołnierzy i prywatne rekwizycye. Jeżeli daléj obliczy się inkwaterunki wojsk francuskich po większych prywatnych majątkach, a daléj dzikie pretensye wyższych oficerów francuskich, to dwuletnia okupacya przez 160,000 Francuzów kosztowała Prusy jeszcze jakie 112 milionów.

Ale nie na tém ograniczają się tylko te straty, gdyż nie wchodzą w porachunek klęski, jakie poniosły w okresie tym rólnictwo, przemysł i handel pruski. Dość wspomnieć zaprowadzoną przez Napoleona kwarantannę handlową, a będzie się miało choć w przybliżeniu wyobrażenie o tym śmiertelnym ciosie, zadanym owym źródłom dobrobytu narodowego. Dochody państwa wynosiły w tym czasie zaledwie 50 milionów franków, bo z Prus wytoczyła Francya całą prawie krew, rólnictwo ich zostało całkiém zrujnowane, handel zniszczony, ludność całkiém wyssana.

Jeżeli się obliczy całkowitą stratę, którą poniosły Prusy od roku 1806 do 1813, w drobnéj tylko wysokości 2 milionów franków wedle ówczesnéj wartości, to pokaże się, że wedle dzisiejszéj wartości zapłaciły Prusy Francyi 6 miliardów, podczas gdy same wzięły od niéj tylko 5 miliardów, tę drobną stósunkowo sumę, jeżeli się zważy, że Francya posiadała w roku 1871 40 milionów ludności i oddała tylko część kapitałów swych, które jéj nie zrujnowały, podczas gdy Prusy doprowadzone zostały do kija żebraczego i wyssane aż do szczętu."

Otóż taką kreśli „Kreuz Ztg." statystykę ucisku, jaki znosiły Prusy od roku 1806 do 1813. Obrachunek ten z subtelnością aptekarską dokonany, daje niejakoś miarę i wyobrażenie o jarzmie, jakieby Niemcy nałożyły na Francyą na przypadek przyszłego zwycięztwa orężnego. Organ pruskich konserwatystów zastrzega się, że nie przypomina owego ucisku, pod jakim jęczały Prusy po klęsce pod Jeną, w celu obudzenia w Niemczech zemsty; przypomnienie to jednak musi samo przez się wywołać to uczucie. Artykuł „Kreuz Ztg." i wrażenie, jakie wywołuje, obliczone są tak samo, jak wszystkie głosy inspirowanéj prasy, na to, ażeby zszeregować całe Niemcy pod chorągwią wydanego hasła septennatowego i w téj ścisłéj falandze powieść wyborców do wojny wyborczéj. Artykuł statystyczny „Kr. Ztg." będzie zresztą dla Francyi bardzo dobrą przestrogą.

Sprawy sejmowe.

Z rozpraw Izby poselskiéj.

Berlin, 4 lutego.

Marszałek komunikuje Izbie podziękowanie cesarza, księcia następcy tronu i księcia Wilhelma za przesłane życzenia z powodu szczęśliwego wydarzenia familijnego w rodzinie królewskiéj.

Nadszedł do Izby projekt dotyczący podziału i sądowych sprzedaży nieruchomości w obrębie prawa reńskiego.

Izba przystępuje do obrad nad jedynym przedmiotem porządku dziennego, którym jest etat administracyi kolejowéj.

Sprawozdawca poseł (Tiedemann (z Babimostu) zaznacza, że z początkiem roku etatowego 1887/88 będzie w ogóle 21,863,73 kilometrów kolei żelaznych oddanych do publicznego użytku, a między temi jest przeszło 4000 klm. kolei drugorzędnych. Wśród roku etatowego prawdopodobnie przybędzie 748,61 kilometrów. Ogólny dochód z kolei oznaczono w etacie w wysokości 682,533,000 mk., w roku zeszł. był on wyższy o 8,566,000 m. (691,099,000 m.). Ogólny rozchód przedstawia się w etacie w sumie 661,731,000 mk., w roku zeszł. 678,358,000, a zatém jest on w etacie na rok przyszły o ośm milionów marek niższy. Prawdopodobnie jednak właściwie o sześć milionów marek korzystniéj przedstawi się rzeczywisty stan tego etatu, ponieważ okazuje się, że stósunki dochodowe w ostatnim czasie o wiele pomyślniéj się przedstawiają, niż w chwili zestawiania etatu. W końcu wnosi referent, aby Izba wzięła najprzód pod obrady dochody, następnie pensye urzędników, a w końcu wydatki administracyjne.

Izba zgodziła się na ten wniosek.

Poseł dr. Meyer z Wrocławia (wolnomyślny): Dziś jestem jeszcze, tak samo jak dawniéj, tego zdania, że przedwczesną byłoby rzeczą rozstrzygać chwilowo o tém, czy upaństwowienie kolei żelaznych okazało się korzystném, czy też nie. Państwowa administracya kolei nie prowadzi jeszcze dotychczas kupieckich książek, nie ogłosiła jeszcze kupieckich bilansów, dla tego też w liczbach przez nią podanych są nieuniknione w takich przypadkach pewne niedokładności. Dochody z kolei zmniejszyły się, a ztąd okazuje się, jak to niebezpieczną było rzeczą osadzanie całego budżetu państwowego na téj jedynéj podstawie. Zmniejszenie dochodów skompensowano w części przez ograniczenie w rozchodach. Życzyłbym sobie, aby w etacie oznaczono ściśléj to zmniejszenie wydatków. O amortyzacyi długów mówił już dawniéj wyczerpująco poseł Enneccerus.

Po upaństwowieniu kolei żelaznych stał się p. minister nie tylko szefem tego wielkiego wydziału, ale nadto panem znacznéj liczby przemysłowców. Wykazało się, jak niebezpieczną jest rzeczą składanie w ręku jednego męża tak potężnéj władzy w dziedzinie ekonomicznéj. Co do taryfy, to sądzę, że już niedługo utrzyma się szablonowe jéj traktowanie, tém więcéj, że komunikacya wodna znaczną w ostatnim zwłaszcza czasie stawiła kolejom konkurencyą.

Uważam także na czasie, aby pomówić o przerwaniu komunikacyi kolejowych przez zawieje śnieżne. Przyznaję, że w ostatnim czasie o wiele energiczniéj, niż dawniéj, usuwano te przeszkody, ale ostatnie zawieje przekonały nas, że jeszcze niejedno uczynić trzeba. Sądzę, że należałoby w razie zamieci śnieżnych więcéj niż dotychczas pomyśleć o podróżujących. Przedewszystkiém trzebaby pociągi zaopatrzyć w żywność dla pasażyerów. Trzebaby także zapobiedz tak często wydarzającym się nieszczęściom na kolejach. Celem zaspokojenia publiczności byłoby pożądaną rzeczą, aby administracye kolejowe ogłaszały przyczyny wydarzonych na kolejach nieszczęść i aby zarazem podawały środki, mające w przyszłości zapobiedz tego rodzaju nieszczęściom.

Poseł hr. Kanitz (konserwatysta): Upaństwowienie kolei przyniosło wielkie korzyści pod względem ekonomicznym; konsumcya węgli znacznie się wzmogła, tak samo ma się z eksportem: podniósł się także znacznie przywóz węgli angielskich. Ten wzrost produkcyi węgla zawdzięczamy ułatwieniom z strony administracyi kolejowych. Podobnie ma się rzecz z produkcyą żelaza, eksport z Niemiec doszedł do 3,600,000 ton, a równocześnie z wzrostem produkcyi żelaza w kraju zmniejsza się przywóz tego kruszcu z zagranicy.

Sądzę, że te rezultaty przemawiają na korzyść upaństwowienia, gdyby koleje były w ręku prywatném, toby nie było tak pomyślnych stosunków w produkcyi węgla i żelaza. Obecna administracya kolejowa popiera przemysł rodzimy, a w obec tego jest bagatelką ten deficyt. Życzyłbym sobie jeszcze chyba tego, aby przy taryfach kolejowych uwzględniano więcéj produkta rólnicze. Wybornąą dla p. ministra osłoną jest rada kolei krajowych; na jéj barki zwala on wszystko za coby nie chciał osobiście odpowiadać, i dla tego też to poruczył minister téj radzie ure-

gulowanie taryfy. Tak się nie należało uczynić, gdyż ci panowie z Niemiec zachodnich i środkowych będą niewątpliwie przeciw zniżeniu frachtu zbożowngo, ponieważ wysokie ceny frachtowe działają tak dobrze jak najlepsze cło ochronne.

Minister robót publicznych Maybach: Na nieprzychylne upaństwowieniu objawy posła Meyera odpowiadam, że jest to dla mnie satysfakcyą, iż w własnym p. Meyera obozie są przyjaciele upaństwowienia kolei. Wszakżeż n. p. „Frankf. Ztg-“ jest w tym względzie całkiem po naszéj stronie, a poseł Meyer sam przecież na posiedzeniu 13 grudnia 1877 r. stanowczo oświadczył się za upaństwowieniem kolei. (Wesołość na prawicy).

Zestawienia rozchodów, których p. Meyer nie znajduje w etacie, łatwo mu dostarczyć możemy. Nie prawdą jest, abyśmy wcale nie prowadzili książek kupieckich, bośmy, stósownie do przepisów prawnych, starali się o urządzenie tego rodzaju buchalteryi. W dodatkach do etatu jest także bilans, o który się poseł Meyer dopomina.

Nie można także twierdzić, jakobyśmy na upaństwowieniu kolei zły zrobili interes, gdyż po opłaceniu wszelkich prowizyi, mieliśmy za każdym razem jeszcze znaczne przewyżki, i umożyliśmy znacznie deficyt etatu. Punkt ciężkości spoczywa w pytaniu: Jakie są właściwie korzyści z upaństwowienia kolei? Kwestya finansowa jest w tym punkcie właściwie rzeczą poboczną, a kto się z tego stanowiska na kwestyą upaństwowienia kolei zapatruje, ten albo nie zrozumiał jego wyższego zadania, albo też kryje się z tą myślą. (Bardzo słusznie! na prawicy.)

Nam chodzi jedynie o dobrobyt kraju, a zarazem o to, abyśmy finansowo tak stali, żebyśmy nie potrzebowali pomocy ze strony opłacających podatki do utrzymania kolei. Dla tego to w Prusiech mamy niższą taryfę od każdéj innéj w Europie, a zarazem elastyczniejszą, niż w reszcie Niemiec. Niektóre koleje prywatne miały dawniéj tajemne taryfy dla poszczególnych osób prywatnych. Takich wyjątkowych urządzeń, krzywdzących interesa szerszéj publiczności, dziś nie ma.

Ubytek w dochodach tém się tłomaczy, że w roku bież. niżéj oznaczyliśmy pozycye, które w roku zeszł. za wysoko były wzięte. Spodziewać się należy, że dochód oznaczony w przyszłym etacie wpłynie rzeczywiście, a prawdopodobnie okażą się jeszcze przewyżki. Pocieszającym jest objawem, że w ostatnich trzech kwartałach wzrosły dochody o 14 milionów, kiedy w wszystkich państwach sąsiednich zmniejszył się dochód w tymże czasie.

Przy oddawaniu liwerunków kieruje się administracya kolejowa tą zasadą, aby przedewszystkiém wspierać przemysł krajowy; jeżeli zaś zagranica mimo cła ochronne dostawia taniéj wyrobów niż fabryki krajowe, to nie można poczytywać ministrowi za złe, jeżeli z zagranicą zawiera układy, a przez to ochłodzi nieco wygórowane pretensye fabryk krajowych.

Zarzutu dotyczącego taryfy, nie mogę uznać, taryfa ta jest o wiele więcéj ruchoma, aniżeli taryfa jakichkolwiek niemieckich towarzystw prywatnych. Zaprowadziliśmy téż wyjątkowe taryfy tam, gdzie tego wymagał krajowy interes ekonomiczny. Komunikacye wodne popieramy, uznając je za pożyteczne, nie można nam przeto robić zarzutu z tego, że stawiają one konkurencyą kolejom.

W sprawie nieszczęść na kolejach postanowiłem, aby się tu corocznie odbywały konferencye; osiegnęliśmy już w tym względzie znaczne postępy. Przeciw prasie wystąpiono, gdy tendencyjnie przekręcała fakta, robiąc z tego kapitał na niekorzyść władz. Uważam sobie za obowiązek, aby w takim razie oddać sprawę sądowi. (Oklaski na prawicy.)

Postaram się w przyszłości o to, aby prasa otrzymywała sprawozdania zgodne z prawdą. O zawiejach śnieżnych także już pomyślały władze kolejowe, radząc nad tém, aby zarządom kolejowym nadać pewną swobodę w podobnych wypadkach, a zarazem rozporządzono badania w tym względzie, jakby w przyszłości zapobiegać niedogodnościom wynikającym z zawiei śnieżnych. Radę kolejową krajową uważam za nader pożyteczną instytucyą. Przeciwko tańszéj taryfie zbożowéj za przewóz ze wschodu na zachód oświadczyły się wszystkie prowincye oprócz Prus, i w tym względzie ustąpiłem wraz z Radą kolejową krajową.

Co do etatu, to mieliśmy w r. z. przewyżki w prowizyach i amortyzacyi w sumie 7 milionów, w r. b. będziemy ich mieli 51 a w przyszłym 41 milionów. Sądzę, że ludność w przeważnéj części jest tego zdania, iż upaństwowienie kolei jest dla niéj błogosławieństwem (Oklaski na prawicy).

Poseł dr. Natorp (nar. lib.) twierdzi, że minister prawidłowych trzymał się zasad w kwestyi taryfowéj; oświadcza się w dalszym wywodzie przeciw zmniejszeniu opłaty za transport ku morzu północnemu, gdyż toby ułatwiło import węgla angielskiego.

Poseł ks. dr. Jażdżewski uprasza ministra, aby w interesie ludności polskiéj używał polskich urzędników w Zachodnich Prusach i w W. Księstwie Poznańskiém.) (Mowę szanownego posła podamy w całości, gdy otrzymamy zapiski stenograficzne. Red. „Kur. Pozn.“)

Przy wzmiankach osobistych zabiera głos poseł dr. Meyer i oświadcza, że w roku 1877 jeszcze był w powietrzu projekt, dotyczący upaństwowienia kolei. Wtedy mówca był za oddaniem w ręce rządu własności kolejowych, administracya atoli kolei miałaby pozostać w ręku towarzystw prywatnych.

Dalszy ciąg obrad odroczono do soboty godz. 11.

Koniec o godz. 4.

Korespondencye Kuryera Pozn.

Górny Śląsk, 30 stycznia.
(Ruch przedwyborczy.)

(—) Ruch przedwyborczy coraz więcéj się u nas ożywia; już też mamy listę kandydatów na śląskie krzesła poselskie w parlamencie, ułożoną dnia 26 b. m. we Wrocławiu na zjeździe mężów zaufania katolików nadodrzańskiéj ziemi. Przytaczamy ją poniżéj.

A. Obwód rejencyi wrocławskiéj. 1) Reichenbach-Noworuda: adwokat dr. Porsch, 2) Kłodzko-Bystrzyca: baron Huene, 3) Frauenstein-Ziębice: hr. Chamaré, 4) Gorów-Cieniawa-Wołów: ks. dr. Majunke, 5) Milicz-Trzebnica: hr. Fryderyk Stolberg, 6) Niemcza-Oława-Strzelin: hr. Hoverden.

B. Obwód rejencyi opolskiéj. 1) Kluczbork-Oleśno: książę Hohenlohe (kandydat kompromisowy, konserwatysta), 2) Opole: hrabia Franciszek Ballestrem, 3) Wielkie-Strzelce-Koźle: kanonik ks. dr. Franz, 4) Lubliniec-Toszek-Gliwice: mistrz kominiarski Metzner, 5) Bytom-Tarnowskiegóry: major Szmula, 6) Katowice-Zabrze: radzca sądu Letocha, 7) Pszczyna-Rybniki: radzca duchowny ks. Müller, 8) Raciborz: tajny nadradzca spraw. Dejanicz Gliszczynski, 9) Głubszyce: właściciel ziemski Klose, 10) Prądnik: hr. Fryderyk Stolberg, 11) Niemodlin-Grotków: hr. Praschma, 12) Nisa: radzca biskupi Horn.

C. Obwód rejencyi legnickiéj. 1) Lignica-Hajnów-Złotogóra: dr. Windthorst, 2) Lwiagóra: (jeszcze kandydata nie wyznaczono, również nie wyznaczono dotąd kandydatów dla obwodów wyborczyah wrocławskiego (wiejskiego) — i strzygowsko-świdnickiego.)

Wieczorem dnia wyżéj wspomnianego odbyło się we Wrocławiu liczne bardzo zebranie katolików Ślązka w obszernéj sali „Towarzystwa katolickiego“ pod przewodnictwem hr. Ballestrema. Jako mówcy występowali posłowie do sejmu: baron Huene i adwokat dr. Porsch, głównie się nad tém rozwodząc, dla czego centrum nie stanęło w sprawie wniosków wojskowych po stronie rządu, dla czego na stanowisku i nadal pozostanie i dla czego niestrudzonego przodownika swego, dra Windthorsta, nie opuszcza.

Dowiedzieliśmy się też przy téj sposobności, jakiéj taktyki wyborczéj katolicki komitet śląski przy nadchodzących wyborach trzymać się postanowił, a mianowicie, że w obwodach wyborczych, w których dotąd zwykle także katolicki kandydat, mimo tego, że zgoła tam dlań nie było widoków zwycięstwa, figurował, odstąpi się tym razem od téj praktyki, jeżeli odnośne katolickie komitety powiatowe, po porozumieniu się z przewodnikami frakcyi wolnomyślnéj, zaraz przy pierwszém głosowaniu kandydata wolnomyślnych głosami katolików poprzeć postanowią.

Wolnomyślni jedyném są stronnictwem, z którém u nas kompromisy ze strony katolickiéj przy wyborach teraźniejszych zawierać się mogą, względnie będą. Kompromis w obwodzie wyborczym kluczborsko-oleskim jest to dawny układ, którego teraz zrywać się nie godzi, choćby dla tego, żeby przez krok taki musiał złożyć mandat hr. Ziethen, członek centrum w sejmie pruskim w tymże obwodzie na mocy tego samego kompromisu wybrany. Kandydatów trzech połączonych frakcyi rządowych nigdzie wspierać głosami katolickiemi komitet nie poleci.

NIEMCY.

* Berlin, 5 lutego. Z Dysseldorfu donoszą, że pod dniem 2 b. m. kilku katolickich wyborców wydało odezwę, w któréj oświadczają, że w interesie kraju postanowili głosować jedynie na takiego kandydata, który będzie za septenatem. Tym kandydatem jest książę Leopold Hohenzollern. Podpisani pod odezwą wzywają wyborców katolików, aby także na tego kandydata głosowali. Pod odezwą są między innymi podpisani: prof. Oswald Achenbach, profesor A. Baur, burmistrz Esser z Ratingen, pierwszy burmistrz Hammers, wyższy nauczyciel Hoeben, profesor E. Hünten, konsul L. Kniffler, landrat Kühlwetter, profesor Schneider, radzca sprawiedliwości Stiessberg, rotmistrz pozasłużbowy Heister i t. p., a więc przeważnie ludzie zależni.

Kronika
miejscowa, prowincyonalna i zagraniczna

Poznań, sobota 5 lutego

* **Doniesienia kościelne.** Instytucyą kanoniczną w Archidyecezyi Poznańskiéj otrzymali w dalszym ciągu:

Dnia 9 grudnia r. z. poruczono tymczasowo ks. Alfonsowi Heintze z W. Łysin duszpasterstwo w Róży, dekanatu wałeckiego; tegoż dnia powołano ks. Piaseckiego, wikaryusza w Dolsku na tymczasowego zawiadowcę parafii Gogolewskiéj.

Dnia 11 grudnia r. z. otrzymał ks. Roman Kucner z Krzywinia nominacyą na wikaryusza w Kotłowie.

Dnia 13 tegoż miesiąca mianowano ks. Wincentego Wiśniewskiego ze Słupi wikaryuszem kościoła filialnego w Głuszynie.

Dnia 15 tegoż miesiąca powołany został ks. Jan Jaensch na wikaryusza przy katedrze poznańskiéj.

Dnia 18 tegoż miesiąca został ks. Jakób Lewicki z W. Łąk mianowany wikaryuszem tamże.

Dnia 24 tegoż miesiąca powołano ks. Hieronima Spaeth na wikaryusza przy kościele sukkursalnym św. Antoniego w Poznaniu.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

* **Doniesienia urzędowe.** Król nadał żydowskiemu nauczycielowi Fabianowi w Strzelnie orła właścicieli królewskiego orderu domowego Hohenzollernów.

* ***Na piąty tysiąc*** „Bratniéj ofiary.“ Z przeniesienia 181 marek 17 fen. Dziś nadesłali: Pani dr. ***Bojanowska*** z Kościana druga rata ze skarbonki ***25*** marek. ***X. Y. Z.*** z Monachium ***12*** m.

Razem 218 m. 17 fen. i złoty zegarek ze złotym łańcuszkiem.

* **Teatr polski.** Dziś na benefis p. Siedleckiego po raz pierwszy komedya wedle Schönthana „Złoty pająk“.

Nie wątpimy, że benefis tego naszego zasłużonego reżysera i utalentowanego artysty liczną zwabi publiczność do teatru.

Jutro jak afisze ogłoszą.

We wtorek komedya Rüssa: „Rodzina Furiozów“.

Ceny zniżone.

W czwartek na benefis pani Trapszowéj po raz pierwszy komedya pp. Simona i Marc. Trapszy „Piszę komedyą“.

W sobotę po raz pierwszy komedya z francuzkiego „Pod kuratelą“.

* **Wystawa.** W foyer teatru polskiego wystawione są obrazy W. Gersona: „Powrót do Polski Kaźmirza Odnowiciela (1040 r.)“, „Królowa Jadwiga“ i „Chrystus na krzyżu“.

Wstęp dla dorosłych 15 fen., dla dzieci 10 fen.

Wystawa tylko wieczorem podczas przedstawień jest otwartą, w czasie, jak afisze każdorazowo oznaczą.

* **Posiedzenie** wydziału historyczno-literackiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk odbędzie się w poniedziałek dnia 7 b. m. o godzinie 6 wieczorem w gmachu Towarzystwa. Na porządku dziennym: 1) Sprawy bieżące wydziału a mianowicie: wybór sekretarza w miejsce ustępującego; roczne sprawozdanie kasowe wydziału; balotowanie kandydata. 2) Sprawozdanie dr. Erzepkiego z dziedziny językoznawstwa polskiego.

* **Zwyczajne** zebranie Towarzystwa Młodych Przemysłowców odbędzie się w przyszły poniedziałek dnia 7 b. m. w lokalu pana B. Knolla przy ulicy Wrocławskiéj nr. 18. Początek o godzinie $8^1/_2$ wieczorem. Na porządku dziennym odczyt. Liczny udział członków wielce pożądany. Zarząd.

* **Towarzystwo Rzemieślników Polskich** w Poznaniu obchodzić będzie dnia 13 b. m. drugą rocznicę w sposób następujący: w niedzielę rano o godzinie 8 odbędzie się msza św. w kaplicy Pana Jezusa. Wieczorem o godzinie 8 w lokalu p. B. Knolla przy ulicy Wrocławskiéj nr. 18 rozpocznie się zabawa z tańcami poprzedzona przemówieniem prezesa Towarzystwa, połączona krótkim poglądem na cel, działalność i rozwój tegoż i deklamacyą jednego z członków.

Wszystkich życzliwych młodemu Towarzystwu, zaprasza na powyżéj wymienioną uroczystość Zarząd.

* **Tutejsi** konserwatyści niemieccy uchwalili wczoraj głosować na wyższego radzcę rejencyjnego Gäbela z Berlina, który dawniéj urzędował w Poznaniu.

* **Mogilno.** Towarzystwo śpiewu „Halka“ w Mogilnie urządza w niedzielę, dnia 6 lutego na sali Davidsohna koncert wokalno-instrumentalny, wykonany przez kapelę p. Bolesława Dembińskiego z Poznania, podług następującego programu:

Część I. 1) Marsz (skryta miłość), Asbahr. 2) Taniec ukraiński, Noskowski. 3) Miłość ojczyzny (śpiew na cztery głosy). 4) Moja królowa (walec), Coote. Część II. 5) Za Niemen (śpiew) solo p. B. 6) Mazur, Lewandowski. 7) Marsz (Pozdrowienie), Parlow. 8) Gdzie domek mój (śpiew na cztery głosy). Część III. 9) Wiązanka krakowiaków, B. Dembiński. 10) Bojownik domowy (śpiew) solo p. B. 11) Kadryl (Bettelstudent), Millöcker. 12) Walec (śpiew), p. B. z Bydgoszczy. Część IV. 13) Kujawiak, B. Dembiński. 14) Mazur (śpiew na cztery głosy). 15) Polka. 16) Mazurek.

Biletów po 1 marce i po 50 fen. można nabyć u p. Starka i w cukierni p. Kamińskiego. Początek o godzinie 7 wieczorem. Po koncercie nastąpi bal.

Dajemy więc sposobność szanownéj publiczności do przysłuchania się utworom naszego rodaka bez żadnéj dalszéj podróży i prosimy zatém o liczny udział.

* **Komisarzami** Arcybiskupimi przy egzaminach w seminaryach nauczycielskich mianowani zostali: ks. dziekan Röhr ze Zbąszynia dla seminaryum paradyskiego; ks. Samberger z Nakła dla kcyńskiego; ks. dr. Dziedziński z Krobi dla seminaryum rawickiego.

* **Piła.** W czwartek rozpoczęli abituryenci tutejszego gimnazyum, w liczbie 10, prace piśmienne. Egzamin ustnych naznaczony został na dzień 9 marca. — Od 1 kwietnia podwyższona zostanie dopłata szkólna w gimnazyum z 72 marek do 90 marek.

* **Starogard.** Nauczyciel Switała z Królowlasu w powiecie starogardzkim, został od 15 b. m. przeniesiony do Nievenheim, powiat Neiss, obwód rejencyjny düsseldorfski.

* **Wywóz koni.** Wczoraj podaliśmy w „Przeglądzie“ statystykę przewozu i wywozu koni z Niemiec w 11 miesiącach r. z. Uzupełniamy tę statystykę o tyle, że w grudniu 1886 r. wywieziono z Niemiec 1117 koni, a przywieziono ich 3137.

† **Feliks hr. Mycielski,** syn Józefa i Karoliny z Wodzickich, zmarł dnia 2 b. m. w Krakowie. R. i. p.

* **Kalendarz.** Jutro w niedzielę dnia 6go lutego św. Doroty p. i m.

Wschód słońca o godzinie 7 minut 36. Zachód o godzinie 4 minut 53.

Pojutrze dnia 7go lutego św. Romualda Opata.

Wschód słońca o godzinie 7 minut 34. Zachód o godzinie 4 minut 55.

TELEGRAMY.

Berlin, 5 lutego. Wydany dziś „Militairverordnungsblatt“ ogłasza rozkaz cesarski z dnia 27 stycznia, zwołujący na dwunastodniowe ćwiczenia w robieniu nową bronią z rezerwy: 68,200 piechoty i 4800 strzelców włącznie liczbę podoficerów, jaką oznaczy minister wojny. Na ćwiczenia te stawić się mają wszyscy zobowiązani do ćwiczeń rezerwiści, rozpoczynając od najmłodszéj klasy, która w robieniu nową bronią nie została wyćwiczona. Ćwiczenia odbędą się od 7 do 18 lutego.

Wiedeń, 5 lutego. Pismo urzędowe ogłasza zgodnie z rządem węgierskim rozporządzenie, dotyczące zakazu wywozu koni z granic monarchii austryacko-węgierskiéj. Zakaz ten obowięzuje z dniem publikacyi.

Carogród, 4 lutego. Metropolita adryanopolski, Dyonisios, obrany został patryarchą ekumenicznym.

Londyn, 3 lutego. Lord Churchill wyjechał podobno z Anglii ze względów na zdrowie i za radą lekarzy zamieszka przez kilka tygodni na południu Europy.

Wiadomości literackie i artystyczne.

„Na Kalendarz wieczysty“, wydawany przez Drukarnią Kuryera Poznańskiego, w poszytach miesięcznych w cenie **trzech marek** za cały rocznik — **z portoryum 4 marki,** złożyli w dalszym ciągu przedpłatę:

97) Ks. Echanst ze Skrzebowy po raz wtóry 5 egz.

GOSPODARSTWO HANDEL I PRZEMYSŁ.

Brunświckie 20-talarowe losy. Najbliższe ciągnienie odbędzie się 1 marca. Przeciwko stratom kursu, wynoszącym przy losowaniu około **30 marek** za sztukę, zabezpiecza bank pod firmą Carl Neuburger, Berlin, Französische Str. Nr. 13, za premią 40 fen. za sztukę.

— B. — **Poznań,** 5 lutego. (Sprawozdanie tygodniowe z obrotu ziemiopłodów.) W pierwszéj połowie tego tygodnia mieliśmy lekki przymrozek, później piękne łagodne powietrze. Według doniesień z prowincyi stan ozimin jest pomyślny. Dowozy w tym tygodniu były większe aniżeli w tygodniu poprzednim. Podaż z Prus Z. wzmogła się znacznie, również nadeszło kilka większych transportów jarki z Królestwa Polskiego. Sytuacya była ospała a chęć do kupna słaba. Eksport do Saksonii i Turyngii był mały; kupowano na ten cel tylko najdelikatniejsze gatunki. Pośledne gatunki idą wyłącznie do składu. — Pszenica z trudnością się w cenie ostała, 150—160 mrk. — Żyto słabo, 120—123 mrk. — Jęczmień słabo i trudna sprzedaż, 105—125 mrk., najdelikatniejszy kujawski do 140 mrk. — Owies trudna sprzedaż, 106—118 m. — Groch taniéj, na paszę 122—125 mrk., wrzący 135—140 mrk. — Łubin wyżéj. niebieski 78—82 m., żółty 96—100 mrk. — Wyka spokojnie, 112—115 mrk. — Taterka słabo, 116—122 mrk. Wszystko za 100 kilogr. Mąka ofiarowana ponad potrzebę i cokolwiek taniéj, pszenna nr. 00 11,50—12,25 mrk., nr. 0 i 1 10,50—11 mrk., mąka żanna 9,25—9,50 mrk. za 50 kilogramów.

Okowita. Zamiejscowe wyższe sprawozdania wywołały i u nas w pierwszéj połowie tygodnia silniejszą tendencyą, a ceny podskoczyły o 20 do 30 fen. W połowie tygodnia zameldowano z Berlina znowu niższe notowania, w skutek czego usposobienie osłabło, a ceny znacznie spadły, tak że ogółem w końcu zniżka wynosi 80 fen. Towar surowy kupują na eksport do Saksonii i nad Ren. Dowozy nie są znaczne, gdyż ze stacyi kolejowych wysyła się wszystko do owych okolic. Notowania końcowe: luty 34,50 mrk., marzec 34,80 m., kwiecień-maj 35,50 mrk., maj-czerwiec 36,20 mrk., czerwiec-lipiec 36,80 mrk., lipiec-sierpień 37,40 m. za 10,000 litr. prct.

(W **Poznań,** 5 lutego. (— Sprawozdanie giełdowe. —)

Stan powietrza: łagodnie.

Żyto: bez int.

Cena wypowiedzialna —,—, Wypowiedziano —,— centn. luty 122,- płacono. luty-marzec —,— płacono.

Okowita: staléj.

Cena wypowiedz. —.—, Wypowiedziano —.— luty 34,90 płac, marzec 35,20 płac., kwiecień 35,60 płc., kwiecień-maj 35,90—36 płc., maj 36,20 pł., czerwiec 36,80 płac., lipiec 37.40 płac., sierpień 38.— płac., wrzesień 38,30.

Okowita: w miejscu (bez beczki) 34,80 pł.

(Sprawozdanie urzędowe.).

Okowita. (z beczką) pr. 100 litr. 10,000 Tralles. Wypowiedziano —,— litrów, cena wypowiedziana —,— marek, luty 34,80 marek, marzec 35,20 marek, kwiecień-maj 35,90 mrk., czerwiec 36,90 mrk., lipiec 37.50 mrk., sierpień 38,— w miejscu bez beczki 34 60 mrk.

(W.) **Poznań,** 5 lutego. Ceny mąki. Pszenna nr. 00 11,50—12 mrk., nr. 0 10,25—10,75 mrk. rżana nr. 0 i 1 9,25—9,50 mrk po 50 kilogr.

Bydgoszcz, 4 lutego.
(Sprawozdanie izby handlowéj). Ceny za 1000 klg

Pszenica stale, bardzo ciemna i szklista delikatna, 152—155 m., najdelikatniejsza ponad notowania, jasno ciemne średnie gatunki —.— marek. pośledniе gatunki 145—150 m.

Żyto potw., 117—118 mrk. według jakości.

Jęczmień nom., piękny 112—122½ mrk., pośledni 100—110 mrk.

Owies nom., w miejscu według jakości 103 do 116 marek. pośledni —,—.

Groch nom. wrzący 140—150, na paszę 115 do 120 marek.

Okowita za 100 litr. a 100% 34.50 m.

Berlin, 4 lutego. (Sprawozdanie urzędowe.) Pszenica, za 1000 kilogr. w miejscu żąd. 153 do 173 według jakości; na miesiąc bieżący płac. —,—, żąd. —,—, na luty-marzec płacono —,— na kwiecień-maj płacono 164,25—164,75, na maj-czerwiec płac. 166,75—166,00—166,25, na czerwiec-lipiec płacono 168,50—167,75—168, na lipiec-sierpień płacono —,—, na wrzesień-październik płac. —,—. Wypowiedziano —,— centn. Cena wypowiedziana —,—.

Stan powietrza.

Dnia 4 lutego 1887 r. o 8 godzinie rano.

Stacye.	Barometr.	Wiatr.		Stan powietrza.	Term. C.
Mulaghmore . .	—	—		—	—
Aberdeen . . [1]	758	Płd. Z.	4	pogodne	4
Chrystiansund .	745	Z.Płd.Z.	8	pochmurno	3
Kopenhaga . .	762	Z.Płd.Z.	4	pochmurno	8
Sztokholm . . .	751	Płd.Płd.Z.	4	zachm.	6
Haparanda . . .	733	Z.	4	pół zachm.	1
Petersburg . . .	754	Płd.Płd.Z.	4	deszcz	2
Moskwa	768	spokojnie.		zachm.	—4
Kork, Queenst.	764	Płd. Z.	4	pochmurno	9
Brest	772	Płd.Płd.Z.	4	zachm.	10
Helder	769	Płd.Z.	3	pochmurno	6
Sylt	766	Z.Płd.Z.	6	pogodne	5
Hamburg	769	Płd.Z.	6	zachm.	8
Swineminde . .	768	Płd. Z.	5	zachm.	8
Neufahrwasser .	767	Z.Płd.Z.	4	zachm.	5
Kłajpeda	766	Płd. Z.	5	deszcz	3
Paryż	776	Płd.Z.	2	zachm.	8
Monaster	772	Płd. Z.	5	zachm.	10
Karlsruhe . . .	777	Płd.W.	2	parno	4
Wiesbaden . . .	775	spokojnie.		zachm.	4
Monachium . . .	779	Płd.Z.	3	pochmurno	2
Kamienica . . [2]	776	Płd.Płd.Z.	1	pochmurno	5
Berlin	772	Płd.Z.	5	zachm.	6
Wiedeń	—	—		—	—
Wrocław	775	Płd.Płd.Z.	3	bez chmur	2
Isle d'Aix . . .	776	Płd.	3	bez chmur	6
Nizza	776	W.Płd.W.	1	bez chmur	6
Tryest	—	—		—	—

[1]) W nocy ciężka burza. [2]) Parno.

Skala siły wiatru: 1 = lekki powiew 2 = mały, 3 = słaby, 4 = umiarkowany, 5 = orzeźwiający. 6 = silny, 7 = mroźny, 8 = burzliwy, 9 = burza, 10 = silna burza, 11 = gwałtowna burza. 12 = orkan.

Pogląd na stan powietrza:

Nizkie minimum przeciągnęło na PłnZ.; wysoki nacisk atmosferyczny ponad południową połową Europy wzmógł się i zdaje się rozszerzać ku Płn. Ponad wybrzeżem przy morzu północnem i bałtyckiem przybrały wiatry z Z. i PłdZ. na ostrości a częstokroć są burzliwe. Ponad Niemcami jest powietrze łagodne, przeważnie posępne, lecz bez większych opadów. Na Płn. Niemiec leży temperatura aż do 9, na Płd. aż do 6 stopni ponad normalną.

Spostrzeżenia meteorologiczne w Poznaniu.
w lutym.

Data i godzina	Barometr	Wiatr	Stan powietrza	Temp. w. Cel.
4. Pop. 2	767,9	Płd.Z. sł.	zachm.	+ 6,0
4. Wie. 9	770,5	Płd.Z. orz.	pochmurno	+ 4.8
5. Ran. 7	771,1	Płd.Z. sł.	zachm.	+ 4,7

Dnia 5 lutego maximum ciepła + 6°2 Cel.
„ „ minimum ciepła + 1°1 „

Prognoza na dzień jutrzejszy brzmi według „Pos. Zeit.“ jak następuje:

Zmienne powietrze, częstokroć pochmurno i mglisto z małemi opadami przy lekkich lub umiarkowanych wiatrach z PłdZ. do Z. z mało zmienioną temperaturą.

(Nadesłano).

Haute-Nouveauté

„Violetta.“

Papierosy Nr. 355 z tytoniu smyrneńskiego wyrabiane, wysokiego gatunku i aromatu poleca po 2 mr. 50 fen. za 100 sztuk. (129')

Fabryka firma **B. Weller** w Dreznie.
Właściciel i założyciel z r. 1864. J. W. Konopacki

Główny skład w Berlinie mych tytoni i papierosów u Leser i Wolff Alexander Str. Nr. I i 28 i w magazynach w różnych częściach miasta. 2. Kaiserstr. Pasage. Central Hôtel itd.

Telegram giełdowy Kuryera Poznańskiego.

Berlin, 5 lutego 1887. (Kursa końcowe.)

Ziemiopłody.

Pszenica słabo.	
kwiec. maj	163,50
maj-czerwiec	165,50
Żyto słabo.	
kwiec.-maj	132,—
maj-czerwiec	132,25
czerwiec-lipiec	133,—
Olej rzep. staléj.	
kwiec.-maj	45,20
maj-czerwiec	45,50
Okowita słabiéj.	
w miejscu	36,50
luty	36,80
luty-marzec	36,80
kwiec.-maj	37.50
maj-czerw.	37,80
czerwiec-lipiec	38,50
lipiec-sierpień	39,20
sierpień-wrzesień	39,70
Owies	
kwiecień-maj	111,50
Wyp.-żyta wsp.	—,—
Wyp.-okow. kw.	10,000

Kapitały.

Berlin, 5 lutego 1887.

Consol. 4%	104,—
Pozn. 4% listy z.	101,—
Poz. 3½% list. z.	96,10
Pozn. listy rent.	102,70
Austr. banknoty	158,80
Austr. renta srebr.	62,50
Ros. banknoty	184,10
Ros. consol. 1871	92,75
Ros. listy zast.	90,—
Pol. 5% listy zast.	57,50
Pol. likw. 1. zast.	53,30
Węg. 4% renta zł.	76,60
Austr. kred.akcye	445,50
Austr. franc. kol.	385,50
Lombardy	141,50
Usposob. bardzo stałe.	

Szczecin, 5 lutego 1887. (Kursa końc.)

Pszenica słabo.	
kwiecień-maj	166,—
maj-czerwiec	167,50
Żyto słabo.	
kwiecień-maj	129,—
maj-czerwiec	130,—
Olej rzep. spok.	
kwiecień-maj	45,—
Okowita stale.	
w miejscu	35,90
luty	35,90
kwiecień-maj	36 80
czerwiec-lipiec	38,—
Petroleum	
w miejscu	11,50
Rzepik	
w miejscu	

LOTERYA.

(Bez gwarancyi.)

Berlin, dnia 2 lutego.

Przy dzisiejszém dalszém popołudniowém ciągnieniu czwartéj klasy 175 król. pruskiéj loteryi klasowej padły następujące wygrane:

(Numera, przy których wygrana nie oznaczona w nawiasach, wygrywają 210 marek).

123 61 63 285 398 575 628 796 827 846 **1**015 18 101 23 208 33 (300) 38 762 884 (3000) 911 **2**120 346 47 70 446 (3000) 630 78 759 995 **3**010 81 179 486 549 63 94 850 **4**029 78 179 448 75 (300) 569 703 37 805 62 **5**017 154 208 84 605 90 772 82 802 17 40 **6**093 197 216 306 (500) 451 670 7050 144 46 270 361 494 741 75 (300) 839 942 71 **8**011 59 118 77 335 89 545 600 19 32 816 **9**157 65 414 26 549 693 910 63 68.

10191 229 62 78 310 405 671 75 87 905 89 (500) **11**257 404 29 63 92 639 51 98 727 803 36 44 (500) 932 **12**008 17 60 90 197 305 644 708 12 48 808 35 58 (300) **13**001 42 192 220 393 586 87 610 (3000) 90 957 68 **14**006 59 158 249 69 79 404 537 768 88 826 47 **15**156 349 456 539 631 76 761 **16**085 121 89 (500) 94 322 41 494 517 53 69 607 60 978 **17**133 42 66 214 421 426 741 839 993 **18**116 299 460 537 67 94 (500) 631 88 91 719 29 848 916 **19**351 433 535 (500) 93 96 610 34 66 67 (300) 753 869 961.

20122 87 345 79 514 77 687 (300) 93 812 920 41 **21**281 408 811 970 **22**023 122 25 56 392 481 525 41 91 96 695 771 (500) 829 60 **23**038 126 371 466 (1500) 565 684 886 89 928 48 **24**240 (500) 354 59 413 21 57 73 77 649 997 (3000) **25**017 23 51 87 121 44 99 81 266 380 485 563 65 89 638 82 767 **26**002 128 248 (500) 63 312 (10,000) 52 575 686 (500) 922 79 **27**158 63 283 382 (300) 455 522 45 61 775 861 991 98 **28**422 29 (500) 60 215 18 446 91 560 686 (500) **29**206 549 63 72 740 48 865 (1500).

30025 84 225 76 532 39 86 741 (3000) 804 (500) 14 99 **31**135 231 303 427 29 83 785 858 97 903 49 (300) **32**249 381 414 38 45 566 90 868 934 **33**028 168 83 423 60 512 81 955 (3000) **34**295 986 779 81 901 **35**041 108 48 435 600 701 18 (5000) 949 **36**058 99 126 318 (3000) 546 53 99 686 762 807 18 41 96 (1500) 912 18 **37**114 360 423 (500) 548 632 708 61 982 **38**058 77 427 42 69 530 34 66 68 770 94 847 94 **39**362 422 (300) 537 702 82 (300).

40006 152 61 419 20 31 32 586 (1500) 890 955 58 **41**010 32 46 149 86 (3000) 283 360 564 617 865 904 (3000) 93 (500) **42**046 82 411 923 91 **43**012 39 104 54 272 322 38 413 75 517 48 (500) 620 69 96 790 (3000) 847 92 **44**336 681 881 915 32 97 **45**077 86 212 40 60 486 571 634 (3000) 98 850 972 **46**004 (500) 15 623 73 710 55 899 911 **47**199 366 394 432 59 506 709 834 45 71 **48**030 (1500) 270 79 594 680 (1500) 807 **49**122 303 445 60 541 46 66 823 967.

50045 66 109 88 (3000) 202 653 (300) 730 925 **51**246 300 403 82 588 642 69 77 (500) 964 73 (3000) **52**006 15 26 56 85 228 46 69 341 425 (300) 891 92 925 63 95 **53**082 188 204 81 87 305 94 424 48 553 714 **54**048 246 63 352 609 86 702 951 **55**032 241 (3000) 42 425 82 529 674 718 **56**070 171 269 311 86 508 (3000) 56 660 71 87 700 58 831 61 916 (300) 49 **57**000 57 117 26 (3000) 36 244 56 360 466 26 78 521 (300) 69 726 44 936 **58**063 219 87 428 527 666 742 46 913 **59**032 69 438 502 614 808 15 33 900 31.

60002 34 56 71 (3000) 108 25 33 (300) 417 54 642 715 57 676 970 **61**044 125 325 31 628 704 958 82 **62**075 179 202 332 84 87 582 664 65 85 878 930 91 93 **63**005 179 347 (300) 407 (1500) 527 97 611 27 49 74 82 85 752 **64**008 16 74 179 93 385 438 526 44 69 **65**088 105 36 216 308 32 50 468 601 707 26 44 66 921 46 **66**053 (3000) 96 114 279 312 498 594 664 72 75 737 86 (300) 937 83 **67**078 188 304 23 82 89 414 21 60 90 519 668 79 737 (3000) 891 **68**280 98 329 640 55 743 878 96 905 17 **69**100 8 88 219 379 412 99 568 685 96 808.

70071 78 128 211 23 462 72 74 513 610 24 926 74 **71**043 139 71 214 356 412 633 758 961 89 (300) **72**129 32 97 381 87 563 600 870 **73**001 110 325 531 614 73 890 **74**119 56 (3000) 364 527 825 (300) 72 78 **75**158 226 55 84 (300) 328 29 51 490 642 70 770 882 904 53 69 **76**118 58 213 (500) 53 316 550 713 31 83 828 **77**074 135 (1500) 41 45 239 82 579 602 32 58 (3000) 730 59 **78**017 107 56 319 470 78 512 87 706 861 **79**000 69 582 746.

80256 59 351 579 608 13 (500) 88 **81**047 88 99 322 427 98 515 81 607 29 50 52 69 952 **82**032 276 85 568 653 714 74 803 945 61 **83**038 56 251 68 333 45 589 97 622 69 798 863 66 913 65 89 **84**020 59 286 360 425 47 540 657 85 808 22 81 963 **85**068 84 147 274 340 (3000) 424 91 501 652 88 819 **86**098 349 434 60 86 538 62 74 87 646 701 804 54 964 **87**107 15 305 81 98 404 64 (500) 513 (1500) 64 (500) 779 94 954 **88**047 58 130 44 86 465 826 910 (3000) 83 (300) **89**082 (1500) 185 214 76 433 568 69 627 85 959.

90008 60 144 250 396 446 66 744 **91**020 385 (1500) 485 581 93 626 718 36 838 **92**048 69 152 76 300 557 60 87 622 59 80 774 819 24 99 924 66 **93**196 202 83 554 636 710 22 895 988 **94**066 366 73 405 636 830 55 924 99 **96**014 78 133 89 292 (300) 463 (300) 506 84 91 697 **95**017 57 146 422 44 (300) 63 (500) 593 689 715 17 86 95 829 38 51 920 25 34 **97**249 (300) 424 618 33 55 61 723 75 955 65 **98**022 47 72 119 251 92 (500) 306 78 464 705 92 (1500) 891 63 87 **99**159 223 413 (300) 50 960 69.

100005 67 72 140 76 217 36 442 76 562 633 785 902 60 88 **101**031 106 234 44 362 572 783 927 72 **102**003 (1500) 93 (3000) 364 86 419 (300) 46 86 571 668 (300) 727 42 944 **103**241 343 578 94 (500) 96 901 16 **104**068 136 66 449 98 99 555 724 51 95 831 906 12 (500) **105**045 (300) 182 282 462 745 55 829 73 **106**047 (300) 91 112 58 82 216 307 636 812 990 **107**092 95 180 265 423 31 92 546 684 703 22 64 835 (500) 99 946 85 **108**058 387 96 (500) 456 (1500) 556 849 917 **109**040 124 84 319 73 452 518 60 611 718 64 79 933 86.

110125 202 35 68 365 466 (500) 98 592 626 **111**137 52 254 547 95 (3000) 813 17 (300) 76 **112**148 209 16 78 345 410 13 (300) 32 628 56 776 803 **113**007 140 81 (5000) 201 17 95 388 403 24 563 629 36 750 905 (500) **114**073 136 209 337 43 771 881 (500) 90' **115**098 284 313 19 439 73 561 612 13 35 717 855 **116**142 90 92 299 531 639 47 (500) 719 40 828 75 901 25 46 **117**099 156 80 406 (300) 654 76 79 755 99 803 53 **118**007 125 76 204 36 439 500 673 719 839 49 934 **119**251 75 (3000) 466 507 31 85 633 62 70 963 72.

120102 319 484 534 680 772 827 48 949 56 **121**059 94 205 390 402 502 92 627 87 797 805 926 44 **122**067 510 (300) 66 654 706 95 809 24 945 66 **123**063 124 (1500) 40 73 268 79 330 43 93 412 21 (500) 574 716 85 855 **124**025 56 117 (300) 271 312 464 808 46 921 35 82 **125**040 (500) 240 327 28 562 621 (3000) 48 792 915 **126**091 398 454 79 560 76 678 753 **127**014 92 (300) 460 523 88 634 711 89 94 808 **128**040 119 30 523 613 62 76 724 74 861 910 **129**028 238 39 372 491 98 (3000) 609 32 754 829 987.

130060 98 270 380 446 680 86 900 **131**059 239 371 476 566 642 909 80 **132**246 441 509 796 878 **133**558 77 83 645 89 929 81 91 **134**248 399 414 43 46 509 90 676 797 837 924 90 **135**125 52 (1500) 53 210 (1500) 61 84 507 37 63 619 68 76 710 **136**044 251 356 696 726 802 87 987 **137**097 162 238 58 76 335 53 452 541 55 682 811 903 63 **138**068 129 331 36 (1500) 545 557 727 39 **139**073 93 167 291 467 (1500) 91 728.

140079 145 (300) 58 84 238 360 438 80 524 602 10 43 48 702 836 72 78 919 **141**074 (500) 94 359 94 402 74 576 689 981 **142**105 24 248 316 613 50 59 (1500) 756 65 892 921 79 (3000) 87 **143**113 71 (1500) 732 39 989 **144**216 80 521 29 33 652 850 929 (500) **145**153 (300) 75 278 (300) 559 684 701 48 806 975 **146**273 438 673 738 49 **147**017 254 360 410 (500) 69 99 755 969 **148**060 85 163 343 403 91 599 779 89 830 65 916 **149**013 22 29 49 170 231 334 497 535 601 44 730 826 (500) 907 13.

150114 83 392 524 55 62 69 668 77 (300) 97 889 **151**062 (1500) 67 221 47 362 414 506 45 64 **152**021 45 53 91 322 74 (1500) 414 70 530 684 947 **153**063 (500) 229 57 336 432 569 75 84 753 815 (300) 28 (3000) **154**188 (500) 333 534 96 83 **155**077 208 310 (3000) 62 474 86 623 727 53 (3000) 889 955 **156**262 (3000) 306 47 85 89 (300) 471 82 (300) 673 703 881 928 (1500) **157**013 68 92 133 346 437 512 639 773 **158**032 450 500 30 613 753 90 884 996 **159**062 121 216 357 77 436 715 23 95 813 915.

160012 101 61 94 273 322 416 44 544 616 85 742 67 (300) 88 98 836 42 940 **161**173 85 423 557 (300) 684 (500) 701 9 80 809 44 938 99 **162**014 76 121 46 (500) 70 (500) 291 (300) 342 67 79 451 625 (1500) 45 722 53 824 77 916 **163**238 311 16 84 (500) 464 554 667 718 26 876 962 **164**029 57 247 84 350 86 802 39 67 72 935 59 73 **165**054 223 442 627 716 (3000) **166**046 299 338 40 64 797 825 (1500) 933 **167**141 225 51 344 79 (1500) 424 92 527 44 615 740 837 99 969 15 25 (3000) **168**079 107 35 253 311 89 (3000) 575 656 93 703 58 841 **169**784 965.

170151 99 334 (3000) 90 519 787 893 917 **171**190 251 464 91 557 667 715 75 79 819 51 **172**024 27 151 243 483 510 81 612 52 76 812 37 88 924 **173**037 41 92 111 276 761 865 958 90 **174**048 220 85 356 482 (3000) 558 93 646 834 48 54 (500) **175**026 384 524 702 812 17 38 44 925 45 **176**012 50 97 (1500) 133 208 48 (1500) 314 19 (3000) 58 67 558 700 949 **177**034 101 (500) 442 816 958 94 **178**060 94 146 484 548 (500) 784 96 97 818 41 909 39 74 **179**020 36 556.

180074 89 333 58 417 24 29 578 704 23 (500) 25 68 875 (1500) **181**003 81 99 172 200 604 750 867 939 **182**064 167 99 249 465 97 507 744 811 **183**016 91 121 (300) 300 50 549 93 644 94 749 70 842 921 **184**065 122 (500) 33 264 68 300 (1500) 36 60 91 522 (3000) 34 604 22 734 66 938 **185**046 523 870 985 **186**101 56 637 75 724 69 961 **187**183 399 470 520 (500) 44 623 65 92 740 (300) 803 69 918 51 **188**001 72 148 429 573 99 (300) 605 80 701 40 870 959 **189**023 155 259 322 412 77 537 (1500) 80 602 70 858 954 65 87.

---

(23) Berlin, 3 lutego.

(Ciągnienie przedpołudniowe.)

98 133 386 404 (3000) 632 727 57 898 955 1247 567 69 641 799 2084 90 (3000) 155 72 89 313 74 403 29 51 64 725 47 66 74 84 3152 331 436 547 637 807 11 23 985 4001 88 (1500) 136 351 73 503 87 880 5001 60 148 86 281 313 84 410 11 23 52 518 712 26 50 928 6052 101 65 95 219 358 578 93 654 72 918 76 7033 36 97 100 53 78 332 400 33 746 55 68 8055 57 237 334 53 83 497 565 (300) 612 801 32 901 3 89 9063 176 228 (300) 80 96 300 84 485 523 63 779 842.

10034 378 537 52 60 732 (500) 913 62 11171 93 (300) 249 66 308 75 447 (300) 524 623 26 97 906 35 82 12146 204 338 489 13082 329 459 90 521 27 711 942 14042 210 55 375 419 60 95 504 737 74 86 920 15106 233 341 80 409 30 652 707 13 860 921 87 16218 408 58 63 597 861 17028 123 59 365 407 554 692 (500) 793 876 83 95 907 18128 265 675 77 82 727 54 837 (1500) 19155 59 211 35 75 91 304 15 561 663 714 962 78.

20074 91 265 77 313 84 97 525 47 684 719 (300) 859 21048 57 (500) 190 377 570 696 706 15 66 870 88 978 22237 48 357 687 717 43 832 940 92 23070 255 61 82 (3000) 387 428 34 79 97 670 942 45 24034 129 47 267 79 (500) 360 484 95 516 677 731 37 25029 (500) 215 674 834 26321 69 87 548 (3000) 51 (500) 89 620 51 52 70 90 758 859 (300) 92 954 82 27027 173 81 233 89 578 85 28066 108 11 51 277 84 578 615 21 762 807 74 84 938 29142 215 85 393 463 518 846 52.

30033 101 37 (1500) 248 52 407 486 713 63 960 31113 73 263 (5000) 67 517 24 62 81 701 812 23 51 959 32124 67 203 21 418 634 909 22 33129 92 259 (300) 97 307 81 564 83 766 816 27 28 63 34000 182 (3000) 242 310 (300) 57 782 813 995 35046 171 87 210 73 358 (500) 412 61 91 529 668 98 700 959 (3000) 36302 27 37 443 80 579 (1500) 614 21 26 737 66 962 90 37044 (1500) 181 (300) 221 400 21 751 993 38015 (300) 54 (5000) 93 128 205 (500) 72 453 591 651 96 740 (1500) 63 997 39067 106 33 68 99 349 (500) 426 85 666 72 77 703 984.

40046 191 266 353 90 402 37 561 (3000) 670 (1500) 892 925 64 67 41803 61 579 765 846 42142 228 46 347 430 514 640 82 728 831 81 43004 48 126 45 48 (300) 63 70 224 74 374 442 624 882 44026 (300) 74 93 225 46 57 363 413 42 615 56 781 83 935 (300) 45047 133 39 228 505 61 660 (500) 819 21 929 (300) 46018 33 50 67 196 265 518 45 78 711 905 47007 50 139 422 (500) 652 873 921 48181 95 482 567 98 730 42 67 851 52 60 907 49172 225 550 630 95 752 56 86 90 92 97 (300) 831 (300 905 65.

50088 455 95 539 695 710 65 51068 (3000) 98 (3000) 156 67 225 79 394 448 92 (1500) 55 788 (300) 840 71 931 46 56 52089 82 (300) 243 498 560 631 798 53089 179 117 210 11 99 421 526 648 68 946 54102 (10 81 88 233 308 9 416 35 614 24 816 51 90000 (1500) 55003 78 305 465 526 616 (3000) 2 08 805 (1500) 83 900 20 56022 151 256 397 797 (3000) 70 (300) 789 805 83 911 57199 448 (1500) 573 75 672 90 761 919 28 58135 5 915 71 434 598 603 9 722 859 59052 105 9 7 899 674 793 (500). 5 393

60086 279 83 379 95 454 604 837 (1500) 934 42 94 61079 113 227 55 385 642 701 41 (3000) 950 62028 64 174 247 69 344 439 507 96 633 50 97 855 (300) 908 76 92 63076 199 (300) 27 63 216 32 79 83 311 635 704 957 64089 82 123 58 71 (5000) 86 226 311 67 464 511 65027 98 (3000) 99 269 331 54 413 665 (1500) 71 96 779 995 66121 72 231 389 (3000) 490 608 66 910 42 52 67101 272 91 341 68 475 (3000) 548 61 603 39 (300) 67 877 977 68051 146 (3000) 257 403 21 48 590 (1500) 708 862 (1500) 90 69040 (1500) 144 216 415 57 613 (500) 92 797 822 33 928 34.

70110 216 332 403 97 531 57 81 614 57 751 836 902 71083 277 89 303 431 55 549 613 738 45 824 (500) 72070 121 84 93 260 89 (1500) 334 85 (1500) 460 642 (500) 79 706 (1500) 15 18 40 (500) 65 96 891 946 64 73014 264 377 404 9 16 29 31 74 (3000) 547 679 701 895 97 74118 549 692 718 883 924 (500) 75003 201 95 305 6 409 581 937 45 76047 87 92 319 71 544 89 865 77020 89 95 276 510 732 813 915 42 78551 612 709 63 815 33 81 968 79011 50 226 396 565 674 745 55 (300) 94 816 91 942 80.

80098 162 413 522 67 81 600 57 (5000) 708 79 806 21 54 72 960 (500) 81120 611 737 86 894 900 82171 281 342 527 (300) 771 83205 432 70 93 (500) 728 44 85 749 52 801 16 85 982 84061 62 75 400 517 48 57 614 41 293 905 85135 316 38 80 404 543 776 918 86040 55 497 518 88 (500) 760 910 29 40 87045 141 247 77 95 351 481 586 670 746 802 43 88009 106 93 310 29 37 462 91 (300) 511 611 708 51 832 904 89181 226 326 36 472 562 713 829.

90048 (3000) 113 209 (300) 80 233 411 76 534 63 616 23 72 743 811 908 (300) 36 91013 74 (3000) 170 (500) 74 206 76 85 324 601 20 63 79 97 765 851 938 58 92153 204 (300) 92 492 578 614 88 704 891 962 93167 233 39 58 329 95 410 (300) 43 521 60 667 715 81 (1500) 51 806 15 (500) 20 908 29 94011 102 319 687 716 813 979 95028 177 94 249 397 530 62 613 715 89 818 95 919 41 96097 (3000) 264 86 300 76 620 88 799 97042 59 427 32 48 931 35 46 94 98198 241 48 88 93 443 548 662 776 843 911 74 82 99098 130 310 411 531 675 756 806 22.

100018 60 143 81 639 43 750 (500) 808 73 84 85 910 77 101072 238 325 65 431 (500) 542 47 64 615 711 884 102059 101 58 85 359 85 (1500) 418 52 560 99 695 714 37 938 76 103007 128 (300) 247 57 391 518 19 634 62 707 856 963 104228 321 487 524 37 741 69 821 51 65 105016 92 94 199 210 609 62 86 106002 433 54 544 657 728 69 929 30 107176 (300) 248 396 483 512 75 (300) 86 642 (1500) 701 803 86 951 52 (500) 73 108104 5 755 (500) 859 109090 165 78 224 71 90 419 511 30 46 642 (500) 713 921 74.

110068 79 223 51 534 809 962 111040 142 79 248 425 535 40 59 (1500) 64 (3000) 615 57 749 853 112265 377 706 66 951 113045 212 75 301 461 748 114066 132 61 225 831 71 493 547 781 97 850 976 86 90 115043 73 165 66 (300) 74 233 366 85 453 744 51 65 862 79 97 934 68 116104 32 237 503 55 56 694 728 91 888 71 87 96 (500) 117069 135 46 58 81 (300) 227 407 771916 118202 347 501 793 843 (1500) 978 81 119130 88 (500) 259 369 85 97 482 579 689 701 894 912.

120112 40 71 318 563 (3000) 794 (3000) 807 89 973 94 121243 317 28 426 47 612 85 773 122114 44 226 328 69 726 93 820 44 937 123068 69 87 263 368 423 91 (1500) 520 665 96 817 62 124057 118 22 207 329 417 71 79 684 736 48 (300) 836 86 981 125064 74 213 415 534 94 739 903 35 126051 83 92 115 54 365 87 88 (500) 410 58 510 (3000) 608 47 (1500) 767 81 800 (300) 127230 91 93 336 492 94 95 556 655 61 815 (1500) 128072 247 73 453 646 47 748 952 129063 190 255 86 361 70 (300) 89 408 620 62 722 810.

130317 96 420 583 666 90 736 37 46 839 970 86 131077 161 69 278 570 634 894 915 132051 (1500) 119 74 280 374 401 537 644 743 91 850 956 133026 76 (300) 171 231 392 745 881 (300) 964 (300) 69 134152 65 (1500) 96 223 68 419 47 714 838 88 982 97 135127 213 32 48 302 71 632 97 716 826 907 136147 421 550 68 840 964 137164 235 64 351 532 90 769 816 (3000) 27 138021 199 203 (300) 25 397 404 537 80 637 59 (1500) 726 (500) 850 74 139067 264 401 34 33 40 703 55 831 82 939.

140190 225 97 (300) 301 68 615 49 725 64 805 13 937 99 141064 279 (300) 692 816 40 940 46 90 142000 233 (300) 367 74 466 535 692 825 952 143003 195 250 55 68 498 510 14 52 703 863 76 903 144047 79 204 425 74 98 560 619 78 768 88 99 145247 333 58 68 85 626 858 950 146036 190 254 78 319 600 745 52 92 810 954 (500) 147322 148019 (1500) 62 151 249 362 84 410 15 67 70 596 694 98 751 149019 203 63 404 95 603 (300) 803 4 13 25.

150085 234 47 424 45 68 662 727 905 151005 35 263 466 929 91 152063 197 277 360 69 497 600 (3000) 44 858 948 80 (3000) 153086 142 241 351 438 563 663 843 (3000) 54 64 154084 90 111 (3000) 319 24 35 41 69 770 825 52 68 155089 120 250 384 91 734 45 811 (500) 960 63 156120 31 55 461 749 841 55 157060 264 319 41 61 63 464 508 796 888 158023 159 290 486 538 777 97 912 38 159000 139 56 232 36 39 80 99 356 726 (300) 56 826 37 57.

160186 710 892 161026 146 290 591 612 14 81 790 806 31 162025 308 (300) 96 406 550 633 826 941 163000 199 288 340 (300) 43 96 400 11 514 610 54 60 (300) 82 739 857 965 164071 (300) 189 90 275 455 638 838 42 74 79 928 43 165108 238 322 406 30 95 638 763 166396 414 559 619 865 (500) 77 167051 107 82 678 96 811 168059 146 349 52 62 580 651 80 771 978 169004 225 560 (3000) 723 31 910.

170001 243 308 26 462 86 634 723 25 56 79 (1500) 171010 76 315 404 770 834 940 70 172054 90 152 (1500) 399 448 53 65 556 85 92 614 25 923 173045 56 64 110 22 220 35 91 312 504 872 981 (3000) 174036 (500) 547 996 175219 21 753 832 (300) 176054 130 419 609 177052 288 347 (500) 465 512 38 58 62 642 728 178125 83 (300) 284 (300) 96 97 315 75 92 406 67 96 665 68 82 897 953 88 89 97 179100 (300) 4 41 235 89 96 434 512 24 89 679 94 758 81 821.

180068 126 289 (300) 336 455 69 537 39 52 859 78 181072 373 84 424 66 622 78 182056 122 273 385 408 581 728 81 183028 60 111 24 42 229 58 389 528 815 54 969 184003 61 (500) 296 405 568 726 887 185125 300 524 71 612 78 89 777 82 85 (1500) 801 7 916 186091 97 109 96 372 409 93 95 532 84 729 811 30 73 932 74 187028 51 257 330 50 853 (300) 63 188019 106 52 215 53 391 464 606 44 70 81 710 47 913 65 189079 172 76 200 331 497 724 893.

Liber

Communionis Paschalis

z rubrykami: Nr. currens. — Nr. domus — Dies nativ. — Nomen et Cognomen — Annus Dni — Adnotationes.

Liber

Intentionum Missalium

z rubrykami: Nr. currens. — Accepta — Celebranda — Stipendium — Intentio — Privata — Cantata — Fundata — e. sepultura — Locus celebrationis — Nomen celebrantis — Adnotationes — poleca

Drukarnia Kuryera Pozn.

Katedra Poznańska,

Przewodnik i pamiątka dla zwiedzających tę pierwszą świątynię archidyecezalną.

Dziełko ozdobione dwoma rycinami, napisane na podstawie gruntownych badań materyałów drukowanych i rękopiśmiennych, podające dokładne wiadomości o biskupstwie poznańskiem, o powstaniu i budowie Katedry w różnych epokach dziejów naszych o jéj kaplicach i pomnikach, o zabytkach i pamiątkach, o prześwietnéj kapitule i niższem duchowieństwie katedralnem itd. itd.

Książeczka ta, która się w ręku każdego światłego katolika archidyecezyi poznańskiéj znajdować powinna, kosztuje

tylko 1 markę

z franko przysyłką 1 mrk. 10 fen.

Drukarnia Kuryera Poznańskiego.

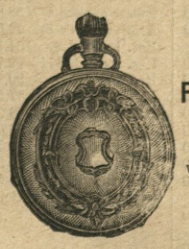

Najlepsze zegarki

z fabryki

Patek Philippe & Co. w Genewie,

najlepsze zegary ścienne

REGULATORY

w wielkim wyborze poleca [1514]

W. Szulc,

zegarmistrz w Poznaniu, Bazar.

Cognac

Spółki eksportowéj niemieckiego cognacu (Export Compagnie für deutschen Cognac)

w Kolonii nad Renem

równéj dobroci a tańszy od francuzkiego.

Próbki gratis. (1479)

Stósunki zawięzujemy tylko z sprzedawaczami.

Skład wszelkich

aparatów i sprzętów kościelnych.

Poleca się do wykonywania wszelkich robót **malarskich, rzeźbiarskich i pozłotniczych**; a mianowicie zajmuje się całkowitem udekorowaniem kościołów i kaplic klejowo, olejno i tempera w rozmaitych stylach; buduje nowe ołtarze tak murowane jako też drewniane; przerabia i odzłaca stare ołtarze, a spróchniałym nadaje trwałość pierwotną przez moczenie tychże **w balsamie. (Na wszelkie roboty po kościołach, kaplicach itd. wykonuje na żądanie szkice i kosztorysy.)**

Poleca rozmaitéj wielkości figury św. Pańskich, i stacye drogi Krzyżowéj z mozajkowéj masy w naturalnych kolorach malowane i miejscami złocone, oraz obrazy św. Pańskich i stacye drogi Krzyżowéj na blasze lub płótnie artystycznie malowane. (2351)

Wykonuje wszelkie przybory kościelne, jako to: chorągwie, baldachimy, ornaty, kapy, bursy, stuły, komże, alby itd.

Poleca również **Monstrancye, kielichy z patenami, puszki do komunikantów i hostyi, krzyże na ołtarze i do procesyi, lampy wieczne, lichtarze kościelne, naczynia do Oleju św., trybularze i łódki do kadzidła, dzwonk harmonijne** itd. po bardzo niskich cenach.

Sprowadzając wszelkie sprzęty w znaczych ilościach wprost z pierwszorzędnych Fabryk, jestem w możności oddawać takowe po taniéj cenie.

Nadmieniam przytem, że ułatwiam nabywanie wszelkich aparatów kościelnych na odpłaty nawet na czas dłuższy, gdyby stosunki nie pozwalały na razie większych robić wydatków.

Robota gustowna i trwała, ceny bardzo przystępne,

J. Szpetkowski dekorator kościołów,

Poznań, Berlińska ul. 2.

Dopiero trzecią część

sumy potrzebnéj na wybudowanie kościoła w **Sonnenburgu pod Wiesbadenem** udało mi się zebrać. — Czcigodni Bracia w Chrystusie! Ponieważ tutejsza gmina jest za ubogą, aby się mogła znaczniejszą sumą do budowy kościoła przyczynić, zależeć więc będzie tylko od Waszéj ofiarności, czy będziemy mogli wkrótce budowę rozpocząć. Proszę więc serdecznie, zasilajcie nas nadal Swoją jałmużną. (1420)

Ks. Monrial, misyonarz.

Aptekarza Radlauera Regenerator do farbowania włosów,

bez ołowiu i z gwarancyą nieszkodliwości dla zdrowia, ma tę wyborną własność, iż przywraca **każdym włosom pierwotny kolor,** jaki miały bądź jasny, bądź brunatny, bądź też czarny. Nie jest on nienaturalnym środkiem do farbowania włosów, jak ekstrakt orzechowy, kamień piekielny lub cukier ołowiany, a jego działanie chemiczne na tem polega, iż dostarcza włosom pierwiastku zabarwiającego (barwnik siarczany), który utraciły. — Dotychczasowe środki do farbowania włosów były z jednéj strony szkodliwe dla zdrowia, gdyż zawierają w sobie **ołów** albo **kamień piekielny,** a z drugiéj strony farbowanie za pomocą **ekstraktu orzechowego** musiało być codziennie ponawiane i wpadało zaraz każdemu w oczy, natomiast Radlauera Regenerator do farbowania włosów przywraca pierwotny kolor włosów na drodze naturalnéj, a kilkakrotne użycie starczy na **kilka** tygodni. Butelka = 1 marka 50 fen. (1214)

Przepis używania.

Najlepiéj jest przed udaniem się na nocny spoczynek pomaczać obficie włosy za pomocą gąbki lub szczotki Radlauera Regeneratorem do farbowania włosów i potem przeczesać głowę grzebieniem. Butelka = 1 markę 50 fen.

Radlauera krol. uprzyw. Czerwona Apteka w Poznaniu.

Dla uchronienia się od całkiem bezskutecznych, naśladowanych środków należy żądać wyraźnie jedynie prawdziwego Regeneratora do farbowania włosów z Czerwonéj Apteki Radlauera w Poznaniu.

M. Piotrowski,

sztukator i mozajcysta,

Poznań, ul. Strzałowa nr. 7,

poleca się do wykonywania wszelkich robót stiukowo-mozajkowych, jako to: ołtarzy, ambon, kolumn itd. itd. [1523]

Stare prace mozajkowe, przez niefachowych przedsiębiorców olejną farbą malowane lub lakierowane, doprowadza przez szlufowanie kamieniami i wodą do pierwotnego koloru i połysku.

Ma zawsze na składzie nader starannie w ramach wykonane **stacye męki Pańskiéj, płaskorzeźbę z masy kamiennéj i gipsu.**

Robi **figury, sztukaterye kościelne i domowe.**

Oddaje roboty malarskie i pozłotnicze starannie.

Ceny zawsze umiarkowane.

Koniak francuzki

po 6, 4 i 3 marki za butelkę szampańską, na całych i pół butelkach, wszelkie likwory francuzkie, prawdziwą Benedyktynkę, Kujawkę, Kartuzyankę, Gdańską z pod łososia poleca

handel win hurtowny i cukiernia

Antoniego Pfitznera.

Dr. Sprangera [158]

krople żołądkowe

pomagają natychmiast na **migreny, kurcz żołądkowy, mdłości, ból głowy, zaflegmienie, kwasy żołądkowe, wzdęcie, zawrót głowę, kolki, skrofuły itd.** Znakomite na **hemiroidy i trwady brzuch.** Sprawiają **szybko i bez boleści stolec przywracając apetyt.** Nabyć można w aptekach w Odolanowie i w Ostrzeszwie. Butelka po 60 fen.

Kto się obawia paraliżu,

lub już nim został raszonym, albo cierpi na zgęszczenie krwi, zawrót niedomagania, bezsenność resp. na chorobliwość nerwów, niechaj sobie sprowadzi broszurkę „Ueber Schlagfluss-Vorbeugung und Heilung." 3 wyd. autora dawn. lekarza batalionu obrony krajowéj Rom. Weissmann w Vilshofen w Bawaryi Rozsela się gratis i franco. (292)

Kto się waha,

jaki środek ma wybrać przeciwko swemu cierpieniu ze wszystkich w gazetach zachwalanych, ten niechaj napisze po polsku kartę korespondencyjną do *„Richter's Verlags-Anstalt* w *Leipzig"* w której niechaj żąda broszury **„Przyjaciel choryeh!"** W pomienionéj książeczce opisane są obszernie **najlepsze i najpewniejsze środki domowe** (medykamenta) i załączone dla objaśnienia

świadectwa choryeh.

Te świadectwa świadczą najwymowniéj, **iż bardzo często pojedyńczy środek domowy wystarcza do wyleczenia chorób,** któreby się mogły zdawać **nieuleczalnémi.** Gdy chory rozporządza właściwym środkiem, wtedy można oczekiwać wyzdrowienia nawet w ciężkiéj słabości i dla tego niechaj żaden chory nie zaniedbuje zamówić sobie „Przyjaciela chorych!" Za pomocą téj książeczki, która wcale na to zasługuje, aby ją przeczytano, może każdy bardzo łatwo zrobić właściwy wybór. Zamawiający broszurkę nie poniesie **żadnych wydatków na przesyłkę.**

Wyprzedaż sądowa. 1536

Zapasy **cygar i wina** należące do masy konkursowéj L. Kurnatowski & Sp. wyprzedaje się po znacznie zniżonych cenach w lokalu handlowym przy ulicy Berlińskiéj 18.

Ludwik Manheimer, zawiadowca.

Fabryka kwiatów

i magazyn strojów

A. Loeffelbein,

Fryderykowska ul.

poleca swój bogato zaopatrzony **skład** (709)

eleganckich

kapeluszy damskich

w cenie od 6 mk. począwszy

Garnitury

z kwiatów

od 5 mk. począwszy.

Obszerny pokój

meblowany

na **parterze** jest do wynajęcia **Wielkie Garbary 54.**

Dodatek.

Dodatek do Kuryera Poznańskiego Nr. 29.

Niedziela 6 Lutego 1887.

KARQUIT DE FABRIQUE

CHRISTOFLE

Porównanie

do udowodnienia korzyści w używaniu Orfevrerie Christofle.

12 łyżek stołowych, 12 łyżeczek do kawy i łyżka wazowa, w ciężkiéj wadze srebra, kosztuje około 300 marek. Za tę samą sumę można mieć następujący serwis:

12 łyżek stołowych . .	M. 27,60	z przeniesienia	M. 208.00
12 widelcy „ . . .	„ 27,60	1 garneczek do musztardy .	„ 12,00
12 noży „ . . .	„ 28,80	2 podwójne sólniczki .	„ 11,60
12 łyżek deserowych .	„ 25,20	1 nóż i widelec do tranżer . . .	„ 12,00
12 widelcy „ . .	„ 25,20	1 nóż i widelec do sałaty	„ 9.60
12 noży „ . .	„ 24,00	1 szufelkę do ryb . . .	„ 8,80
12 łyżeczek do kawy .	„ 14,40	1 maneżkę do octu i oliwy	„ 19,20
1 łyżkę wazową . . .	„ 10,40	1 szufelkę do tortu . .	„ 8,00
1 łyżkę półmiskową .	„ 7,20	1 szczypczyki do cukru	„ 4,80
1 łyżkę do komputu .	„ 5,60	2 podstawki pod butelki	„ 6,80
1 łyżkę do sosu . . .	„ 5,60		
1 łyżkę do cukru posypywania .	„ 6,40		
Suma	M. 208,00	Suma	M. 300,80

Serwis taki nabyty w dobrym śrebrze, kosztowałby około 1600 marek. Sam roczny procent od tego kapitału wynoszący 96 marek, pokryłby prawie w 3 latach wydatek na serwis **Orfevrerie Christofla;** ten zaś dla rzetelnego wykonania i **nadzwyczaj grubego posrebrzania,** stósuje się najlepiéj do praktycznego codziennego użytku, gwarantując trwałość nieustanną, bo może być, gdy się tego okaże potrzeba, na nowo posrebrzany. (1533)

Mając na składzie Orfevrerie Christofle przeszło 20 lat i przekonawszy się o trwałości wyrobu tego fabrykatu, mogę takowy sumiennie jak najlepiéj polecić.

Antoni Rose w Poznaniu,

skład alfenidy,

sprzętów kościelnych, materyałów piśmiennych i obić.

Jako agent generalny

na Księstwo Poznańskie, Prusy wschodnie i zachodnie fabryki papierosów i tytoniu (1394)

Sulima F. L. Wolf w Dreznie

polecam wszystkie wyroby fabryki téj, a mianowicie powszechnie w dzielnicach tych zaprowadzane papierosy, jako to:

Nr. 32 Turc fort petits canon, Nr. 39 Militaires fort, Nr. 40 Economique, Nr. 50 Passe Partout, Nr. 59 Turc fort, Nr. 77 Carola, Nr. 143 Bianca, Nr. 161 Samson Crème, Nr. 41 Samson fort, Nr. 67 Dubec fort, N. 70 Serafiny Non plus ultra, Nr. 114 Sphinx, Nr. 136 Mignon

nadmieniając uniżenie, iż li tylko kupcy i handlarze żądać mogą cen i warunków fabrycznych. Zlecenia w paczkach pocztowych przesyłam z Poznania, natomiast zlecenia od 75 kg. począwszy, co równa się 50 tysiącom papierosów, przesłane zostaną przezemnie wprost z fabryki Drezna. Cenniki i płaty przesyłam na żądanie bezpłatnie.

S. Żychliński,

Poznań, Plac Wilhelmowski Nr. 9.

Odessa dn. 1 lutego 1887.

P. P.

Niniejszem mam zaszczyt donieść, iż **wyłączną sprzedaż** moich papierosów, będącą dotychczas od lat 12 w rękach pp. L. Kurnatowskiego i Sp. w Poznaniu, oddałem **z dniem dzisiejszym** Panu (1539)

W. Beckerowi

tamże Wilhelmowski Plac nr. 14, róg Teatralnéj ul.

E. C. Hunnius,

fabryka papierosów.

Powołując się na powyższe ogłoszenie, polecam oddane mi na **wyłączną sprzedaż papierosy z fabryki E. C. Hunniusa w Odessie** łaskawym względom.

W. Becker,

Wilhelmowski Plac 14 i róg Teatralnéj ul.

Wina szampańskie

firmy **George Goulet** w Reims,

Dostawcy dworów

Cesarzowéj Indji i Królowéj Wielkiej Brytanii, Króla Holenderskiego i Następcy Tronu Angielskiego Księcia Walii. (646)

Mają na składzie:

w Poznaniu: 1. T. Luziński, Hotel Francuski. 2. W. Kamiński, Hotel Berliński. 3. B. Glabisz. 4. J. K. Nowakowski. 5. J. N. Jabczyński. 6. Emil Brumme. 7. H. Hummel. 8. Otto Goy. 9. Stanisław Fiksinski. 10. A. W. Żuromski. 11. S. Sobeski. 12. A. Pfitzner. 13. L. Affeltowicz. 14. F. B. Różyński. 15. J. N. Pawłowski. 16. J. P. Beely & Co. 17. A. Cichowicz. 18. Benno Lange, Dworzec Centralny. 19. August Ory w Dębinie. **W Kościanie:** J. Kurczewski, **w Śmiglu:** B. Radkiewicz, **w Obornikach:** M. Głowiński, **w Wągrowcu:** Gustaw Ziemmer i Karól Lehmann, **w Rogoźnie:** F. Wieczorek i A. Rybicki, **w Buku:** M. Siuchniński i T. Degórski. **w Grodzisku:** A. Unger i J. Tomaszewski, **w Gnieźnie:** A. Schilling, B. Loga. F. I. Chrościński, J. Piasecki i B. Koschnike, **w Trzemesznie:** A. Kiszewski, S. Thomczek i J. Koszczyński, **w Mogilnie:** M. Meissner i J. Stark junior, **w Szamotułach:** Hotel Giełda i W. & M. Matuszewski, **w Wronkach:** W. Degórski i J. Krzyżankiewicz, **w Środzie:** Leon Stanowski i Hotel Hüttnera, **w Śremie:** R. Kadzidłowski i Magnus Unger, **w Ostrowie:** A. Neumann, **w Grabowie:** F. Bilicki, **w Wrześni:** Cukiernia J. Ueberle, **w Inowrocławiu:** Hotel Weissa, J. Jagodziński i Filia Jakóba Appla (Karól Beyer), **w Pleszewie:** L. Zboralski i T. Musielewicz. **w Ostrzeszowie:** W. Marweg. **w Miłosławiu:** W. Jezierkowski, **w Żerkowie:** A. Hubert.

Główny skład u Reprezentanta A. Szenica w Poznaniu Ś. M. II.

Mój bogato zaopatrzony (711)

SKŁAD

towarów złotych i srebrnych

polecam łaskawym względom.

STANISŁAW SZUBERT,

złotnik i jubiler,

POZNAN, ULICA WILHELMOWSKA Nr. 7.

L. Pawlicki,

budowniczy, (1534)

Poznań, Grobla 12|13

poleca się do wykonania wszelkich prac w zakres budownictwa wchodzących.

Parowniki do perek

zalecające się przedewszystkiem swem pojedyńczem urządzeniem i **niepodlegające żadnym przepisom policyjnym,** są w wielkości od 3—10 szefli w zapasie

w fabryce wyrobów z miedzi i mosiądzu

J. Krysiewicza

Śty Marcin nr. 65

Wielebnemu Duchowieństwu i Szanownym Dozorom Kościołów

polecam się do budowania nowych organ, przerabiania, reperacyi i strojenia tychże — buduję podług najnowszéj konstrukcyi, a na żądanie i podług starszéj. — Polecam praktyczne miechy do organ bardzo trwałe, nie podlegające tak łatwo zepsuciu i zachowujące w sobie powietrze zawsze w równéj temperaturze; z lekką kalkulaturą, spokojną i bez żadnych rażących ucho skrzypień lub łoskotu. Metalową roletę jak piszczałki cynowe wykonuję własnoręcznie elegancko i trwale, dając dobry metal. Do mechanizmu używam po większéj części mosiądzu, stali, żelaza i miedzi. Materyał drzewny daję bardzo suchy i trwały, za który jak i za dobre wykonanie zaręczam. Na fronty organ daję gustowne rysunki w stylu odpowiednim do budowy kościoła. (1046)

Roboty przy starych organach wykonuję spiesznie i za przystępną ceną.

Zwracam i na to uwagę, że wyraniam bardzo piękne i gustowne sprzęty kościelne, jak: ołtarze, ambony, kadzielnice, konfesyonały, piękne ramy do obrazów w ołtarze, ramy do antepediów itd. itd.

L. Jankowski, organmistrz w Wrześni.

Jedyna zaszczytnie znana

Lejarnia dzwonów i metali

C. Schoena w Poznaniu

ulica Podgórna nr. 3.

poleca się Przewielebnemu Duchowieństwu i Szan. Dozorom kościelnym do odlewu nowych harmonijnych jako też przelewu starych dzwonów każdéj wielkości z pięcioletnią gwarancyą. (714)

Odlewy uskutecznia się tu na miejscu w własnéj lejarni.

J. Schoen.

Wina węgierskie

od lat dwudziestu corocznie osobiście na Węgrzech wprost od producentów zakupywane, poleca w wyborze bardzo obfitym. (1880)

A. Cichowicz.

NB. Przy odbiorze w beczkach oryginalnych oddaję po cenach hurtowych.

Niemniéj polecam wszelkie inne wina mianowicie **Bordeaux, reńskie, mozelskie, burgundzkie i znane marki szampańskie.**

Parade-Bitter. **Rex liquorum**

Smakiem przewyższa wszystkie franc. likiery.

Premiowany na wystawie w Liverpoolu 1886 r.

Znakomity ten. przez chemika sądowego pana *Dr. C. Bischoffa* w Berlinie zaszczytnie wzmiankowany likwor stołowy mają na składzie w butelkach 1/2 litrowych po 1.25 mrk. pp. Jakób Appel, Ed. Feckert jun., S. Samter jun., W. Beck-r, Emil Brumme, H. Hummel, Paweł Vorwerg, F. B. Różyński. H. Błażejewski. J. Nowakowski, J. P. Beely & Comp., S. Sobeski, J. Bayer, W. Fiksiński, J. Fuchs. (1513)

Piwo składowe i exportowe

z piwowarni kobylepolskiéj,

Piwo monachijskie „Eberlbräu“

z piwowarni

Józefa Pongratz, Eberl-Faber

w Monachium

poleca — wprost z beczki — przedniéj jakości (1427)

Duchowski,

„Restaurant Kobylepole“,

5. Poznań, plac Wilhelmowski nr. 5.

Całkowita wyprzedaż

z powodu zwinięcia handlu.

Płótna bielefeldzkie bardzo cienkie, stołową bieliznę na 12, 8 i 6 osób, ręczniki niżéj ceny zakupnéj wyprzedaje (1496)

W. Jerzykiewicz,

przy ulicy Wilhelmowskiéj nr. 5.

Warszawski magazyn obuwia

damskiego i męzkiego.

Dobre obuwie było i będzie zawsze cenionem, jest ono niewątpliwie najważniejszą częścią odzieży człowieka. W bogatym zapasie i odmianach formy poleca (778)

F. ANDRZEJEWSKI,

Śty Marcin 68 wprost Piekar, dom własny.

A. KACZKOWSKI

w Poznaniu, Wielkie Garbary nr. 8/9,

poleca się

do wykonywania

wszelkich prac pozłotniczych,

kościelnych, salonowych i artystycznych.

Wielebnemu Duchowieństwu i Szanownym Dozorom kościelnym poleca się do wykonywania nowych i odnawiania starych **ołtarzy, ołtarzyków do noszenia, krzyży, kiercy, lichtarzy, do odświeżania figur śś. Pańskich, ram i oprawy obrazów.** (1030)

Wykonanie skore, ceny umiarkowane.

Kupno okolicznościowe.

Udało mi się zakupić korzystnie

konserwowane owoce,

groszek, szparagi i trufle

i polecam takowe, o ile zapas starczy, **bardzo tanio,** ręcząc za dobroć towaru. Zamówienia zamiejscowe w dobrém opakowaniu odwrotnie (1535)

S. SOBESKI w Poznaniu.

Świece kościelne

z czystego białego wosku, każdéj wielkości i (1478)

oléj do palenia

poleca

K. Nowakowski

w Inowrocławiu.

Polecam się do zakładania

Ceny umiarkowane.

dzwonków elektrycznych

(971) **i telefonów**

2-letnia gwarancya.

po domach, hotelach i pałacach.

A. VOGT,

ulica Wielka Rycerska 11.

Pączki

różnéj wielkości — i rozmaitą marmuladą nadziewane, — **ciasta deserowe** do kawy i do herbaty, wszelkie **torty** oraz zamówienia na **lody** przyjmuje (1540)

cukiernia Ant. Pfitznera

przy Starym Rynku.

Piwo monachijskie

w Poznaniu uznane za najlepsze

„Hackerbräu“

Kulmbachskie z browaru Eberleina i wyborne kobylepolskie

poleca (970)

Restauracya „Monopol.“

Zakład litograficzny

T. SZULCA

w Poznaniu,

Wrocławska ulica nr. 36

wydał i poleca:

WIZERUNKI

Królów Polskich

album składające się z 39 portretów wraz z krótkiemi historycznemi objaśnieniami, na tytule piękny kolorowy herb Polski i Litwy. Cena 4 marki.

Wojsko Królestwa Polskiego

1815—1830

obraz przedstawiający w 36 figurach całą ówczesną armią. Kolory mundurów dokładnie oddane. Cena zniżona 2 marki. (1486)

ŚŚ. Cyryl i Metody

Obraz. Cena zniżona 75 fen.

„OJCZE NASZ“

Modlitwa Pańska, piękny kolorowy obraz. Cena 75 fen.

Album Poznania

21 widoków miasta Poznania. Cena 10 fen., wydanie lepsze 50 fen.

Zapytania i odpowiedzi

gra towarzyska. Cena 25 fen.

Dla Cechów

świadectwa wyzwolenia i listy mistrzowskie, pięknie ozdobnie wykonane.

Pieniądze przesłać można znaczkami pocztowemi dołączając na porto.

Lampy

stołowe i wiszące z słynnéj fabryki **„Stobwassera“** w wielkim wyborze, (993)

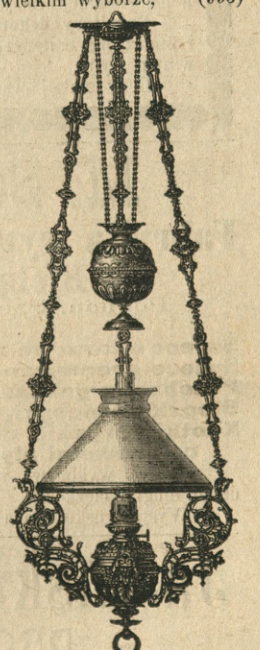

Pająki

i wszelkie inne przybory kościelne poleca

B. Szulczewski,

Skład porcelany, szkła, tac itd.,

Stary Rynek 53|54.

Prawdziwy tylko ze znakiem „kotwicy“!

Cierpiącym na podagrę i reumatyzm poléca się prawdziwy

Pain-Expeller

z „kotwicą“, jako bardzo skuteczny środek domowy.

Do nabycia prawie we wszystkich aptekach!

Bióro budowlane i techniczno - informacyjne.

Jan Rakowicz,

budowniczy rządowy

w Poznaniu, Berlińska ul. nr. 10,

wykonywa projekta, kosztorysy i obliczenia jako też rewiduje takowe, wydaje orzeczenia, udziela informacyi, pośredniczy we wykonywaniu i podejmuje się **wykonania** wszelkich prac w zakresie budownictwa **miejskiego, wiejskiego i inżynieryi.** (992)

J. Białas,

POZNAŃ,

Chwaliszewo 74, I, obok apteki.

poleca swój bogato zaopatrzony ***skład zegarków kieszonkowych,*** nadto ***regulatorów, budzików i zegarów ściennych,*** — jako też ***wielki wybór złotych i srebrnych wyrobów.*** Także wiele różnych ***przedmiotów muzycznych.*** Daléj prawdziwe ratenowskie ***okulary, binokle, termometry*** itp. Oprócz tych wyżéj podanych mam jeszcze inne przedmioty w zakres ten wchodzące i takowe sprzedaję po nader nizkich cenach. Wszelkie reperacye wykonuję, jak wiadomo, bardzo tanio, przytem rzetelnie i pod gwarancyą. (2487)

Maison de Confiance

LEON KUCZYŃSKI

Poznań — Bazar

poleca po nader przystępnych cenach.

Rękawiczki. kapelusze. krawaty, koszule wierzchnie, trykoty, derki podróżne, ruskie kalosze, szelki, laski, parasole, grzebienie i szczotki. chustki płaszcze kąpielowe, wszelkie artykuły toaletowe.

Wachlarze, kolie, branzoletki, broszki, śpilki do krawat, torebki podróżne, necesserki, nożyki, nożyczki do paznogci, pudełka do pudru, Etui do cygar i papierosów, portmonetki, cygarniczki, rosyjskie papierosy.

Wszelkie parfumerye z fabryki Violet'a, Pinaud'a Atkinson'a Lubin'a, Piess & Lubin'a, Fey'a, Rigaud'a, dr. Evance, dr. Pière'a, Bénédictins, Gustawa Lohse, Hanbigant Chardin.

Salony do fryzowania

z amerykańskiém urządzeniem do szamponowania.

Główny skład prawdziwych włoskich korali i biżuteryi złotéj i srebrnéj.

Pracownia dla wszelkich wyrobów z włosów podług najnowszych żurnali. (2329)

Prawdziwy regenerator przywracający siwym włosom pierwotny kolor. **2,50 M. Mleko orzechowe 2,50 M.**

J. Popławski

Zakład palenia falban.

Poznań, św. Marcin 16,

Jedyny polski

skład machin do szycia

poleca najlepsze machiny **Singera, lipskie słupkowe, cylindrowe** itp. również (1956)

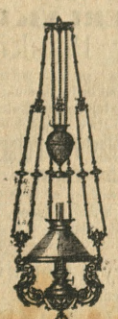

Machiny

do wyżdżymania bielizny,

wielki wybór lamp

stołowych i wiszących,

Mechaniczna

pracownia reperacyi.

Ceny bardzo przystępne, warunki dogodne.

Rodacy! zanim kupicie u innego, przekonajcie się najprzód u swego.

Magazyn i fabryka mebli

własnego wyrobu (2434)

W. Szkaradkiewicz.

w Poznaniu, ul. Wilhelmowska Nr. 20,

naprzeciw Hotelu Francuzkiego i ulicy Podgórnéj.

SPECYALNOŚĆ:

kompletne urządzenia pokoi salonowych, sypialnych, jadalnych itd.

w najozdobniejszém, jako też i pojedyńczem wykonaniu.

Garnitury dekorowane w plusze, rypse, oraz i **fantazyjne materye,** w wielkim wyborze i najnowszym stylu.

Ceny umiarkowane.

M. SOBECKI

Fabryka wyrobów woskowych

Bielnik wosku

Poznań, Szeroka ulica nr. 24

poleca

Świece ołtarzowe z wosku białego i żółtego,
Świece gromniczne,
Paschały z granami, (363)
Stoczki, świeczki,
Knotki Paryzkie do wiecznéj lampy z porcelanowemi pływakami.

Świece wykonywa się także za zamówieniem przy podaniu długi i ciężkości.

Wysyłki uskutecznia się odwrotnie.

Jasiński i Ołyński

DROGERYA

Poznań, Sw. Marcin nr. 62

poleca po cenach umiarkowanych

Swiece kościelne

z czystego białego wosku,

Oléj do palenia

w wyborowym gatunku, (2263)

Kadzidło i bursztyn.

W. Trzciński, rzeźbiarz i pozłotnik,

Poznań, ulica Wodna nr. 29. (455)

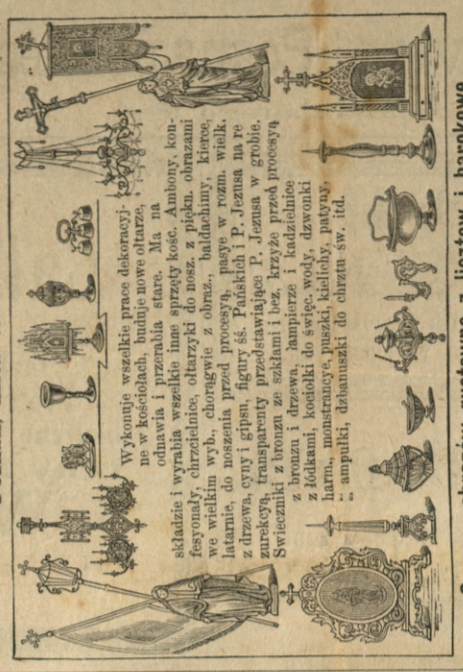

Wykonuje wszelkie prace dekoracyjne w kościołach, buduje nowe ołtarze, odnawia i przerabia stare. Ma na składzie i wyrabia wszelkie inne sprzęty kość. Ambony, konfesyonały, chrzcielnice, ołtarzyki do nosz. z pięku. obrazami we wielkim wyb., chorągwie z obraz., baldachimy, kierce, latarnie, do noszenia przed procesyą, pasye w rozm. wielk. z drzewa, cyny i gipsu, figury śś. Pańskich i P. Jezusa na krzyżu, transparenty przedstawiające P. Jezusa w grobie, zurecicy, traspurenty przedstawiające P. Jezusa w grobie, Swieczniki z bronzu ze szkłami i bez, krzyże przed procesyą z bronzu i drzewa, lampierze i kadzielnice z żódkami, kociołki do swięc. wody, dzwonki harm. monstrancye, puszki, kielichy, patyny, ampułki, dzbanuszki do chrztu św. itd.

Oprawy obrazów gustowne z lisztew i barokowe.

R. Leporowski

Poznań, Podgórna ul. nr. 7.

poleca swą (215)

fabrykę wyrobów z miedzi i mosiądzu

do wykonywania wszelkich prac w zawód ten wchodzących. oraz swą

lejarnią dzwonów i metali,

która odlewa nowe i przelewa stare dzwony od największych do najmniejszych, dzwonki podwórzowe, kościelne harmonijne, panewki i wszelkie inne przedmioty spiżowe i z innych metali.

Cenniki na życzenie gratis i franko.

Podług cennika ułożonego praktycznie z uwzględnieniem cen najumiarkowańszych polecam:

Urządzenie kompletne z doborowych i trwałych mebli

do 2 pokoi 196 Marek do 3 pokoi 470 Marek
wykwintne do 3 pokoi 975 M. wykwintne do 4 pokoi 1563 M

i t. d. stósownie do wymagań gustu i rozmiarów pomieszkania. (1245)

Ceny pojedyńczych części urządzenia obliczają się **nie wyżéj** jak w cenniku.

A. Andruszewski,

Magazyn mebli,

Wielka Rycerska ul. 8.

Cenniki na życzenie gratis i franko.

Cenniki na życzenie gratis i franko.

Cenniki na życzenie gratis i franko.

Pasy do lokomobil bez końca.
Płachty nieprzemakalne dla lokomobil.
Worki do zboża.
Smarowniki „Tovote“ i do tychże stały tłuszcz. (273)
Opakunek asbestowy oraz wszelkie inne przybory dla gorzelni i cukrowni

poleca po cenach umiarkowanych

fabryka pasów

Z. Mazurkiewicz,

Poznań,

Berlińska ulica nr. 5.

KAWY

surowe, **czystego i wybornego smaku** od 95 fen. do 1,60 mrk. za funt **(przy odbiorze 10 funtów i w całkich miechach taniéj)** jako też zawsze **świeżo paloną parową** (679)

Kawę (Melange)

od 1.20—2 marek za funt,

Herbatę chińską

ostatniego sprzętu po 3, 4 i 6 mrk. za funt, oraz bardzo dobre

prusze herbaciane,

Araki, rumy, koniaki, franc. czerwone i węgierskie wina

poleca

W. BECKER,

plac Wilhelmowski nr. 14, róg Teatralnéj ulicy obok cukierni p. Wolkowitza.

Próby i cenniki wysyłam na żądanie franko.

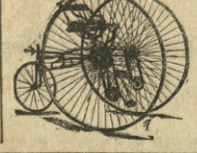

Prawdziwe angielskie

WELOCYPEDY,

bicykle, trycykle i tandem [o dwóch siedzeniach] polecam po bardzo przystępnych cenach

A. VOGT,

Instytut dla mechaniki, etc.

Poznań, Wielka Rycerska ul. 11. (972)

Główny skład czekolad z fabryki Ph. Sucharda w Nefszatelu po cenach fabrycznych.

Magazyn herbat CHIŃSKICH I KARAWANOWYCH.

HANDEL towarów korzennych, WIN, herbaty, łakoci i owoców południowych w Poznaniu

A. CICHOWICZA

Szanownéj P. T. Publiczności: wszelkie **towary korzenne,** stare **rumy, araki i koniaki,** francuzkie **likwory** od Roeher frères à la Côte St. André, Marie Brizard & Roger z Bordeaux, prawdziwą **Benedyktynkę,** z Opactwa Fécamp P. Garnier, Enghien Bardinet Limoges etc., jako też prawdziwe holenderskie **likwory.** Angielski **Porter i Pale-ale.** Najlepsze **herbaty** najświeższego sprzętu, **czekolady** i **kakao w proszku** fabryki **Ph. Sucharda** w Nefszatelu po cenach fabrycznych, jako też główny skład **kakao w proszku** z fabryki van Houtena we Weesp w Holandyi. Ang. **tabliczkach** z najsławniejszéj fabryki van Houtena we Weesp w Holandyi. Ang. **Ale. Owoce** konserwowane i w tupinkach. francuzkie **winogrona, daktyle, figi, rodzenki** na gałązkach, **migdały** w oliwie, **truflle, rzynki** w słojach i skrzyneczkach, **pasztety strasburgskie, sardynki** w puszkach, wszelkie **konserwy, kawior astrachańskі, wędliny, marynaty, ryby, sery, szampiniony, szparagi,** groszek, szabelki, marchewka w puszkach. Wyborny **bulion polski,** Liebiga **wyciąg mięsny** i kondensowane **mleko.** Najlepsza **oliwa** niecjska do majonezów. Przez cały sezon zimowy mam zawsze świeże algierskie **kalafiory, sałatkę, endywie,** i inne jarzyny. **Pomarańcze i cytryny,** Świeże tyrolskie **jabłka, gruszki** i hiszpańskie **winogrona.** Przez cały czas polowania zawsze wszelka **ZWIERZYNA.** (801)

Zamówienia na ryby, świeże ostrygi, homary etc. uskuteczniają się akuratnie i po cenach najumiarkowańszych. Szczegółowe cenniki na życzenie bezpłatnie franko.

Główny skład kakao w proszku z fabryki van Houtena we Weesp w Holandyi po cenach fabrycznych.

Obok handlu

LOKALE DO ŚNIADAŃ.

Sztućce stołowe

do wypraw skromnych i luksusowych

ułożone w puzdrach lub bez, polecam w różnych gatunkach od najtańszych do najdroższych wyrobów **Christofla w Paryżu,** po następujących oryginalnych cenach fabrycznych

12 łyżek stoł.	27,60 M.	12 widelcy stoł.	27,60 M.
12 noży stołowych	28,80 M.	12 łyżek do kawy	14,40 M.
1 łyżka półmisk.	7,20 M.	1 łyżka waz. (biała)	11,20 M.

12 ławeczek do noży 13,20 Mrk.

Cały ten komplet najniezbędniejszych w codziennem gospodarstwie domowem użytecznych sprzętów (1438)

kosztuje razem 130 Mrk.

Gruby pokład srebra na powyższych sztućcach zagwarantowany. Dla pięknych fasonów i **wieloletniéj trwałości** w używaniu nie ustępują one w niczém srebrom prawdziwym.

Wszelkie reparacye i posrebrzania zużytych sztućcy wykonuję po możliwie tanich cenach.

Stare, do użytku niezdatne srebra, przyjmuję w zamian po kursie srebra.

J. Stark, Poznań, ul. Wilhelmowska 21.

Specyalny skład wyrobów z alfenidy i sprzętów kościelnych.

R. BARCIKOWSKI,

DROGERYA,

Poznań w Bazarze

poleca po cenach nader przystępnych i w doborowych gatunkach

Oliwy do machin. Smarowidła na osie.
Tran na szory i skóry.
Mydła szczecińskie twarde do prania.
Mydła rzadkie białe i szare.
Swiece ołtarzowe z białego czystego wosku tylko 1a.
Oléj do palenia dobrze rafinowany. (812)
Petroleum salonowe.
Swiece stearynowe „Apollo“.
Mydła toaletowe i lekarskie.
Perfumy francuzkie i angielskie.
Farby, pokosty i lakiery.
Sól kuchenną i bydlęcą luźno i w całych wagonach.
Makuchy rzepiowe i lniane.
Herbaty w doborowych gatunkach i tanich cenach.
Prawdziwe francuzkie Araki, Cognac i Rum.
Wszelkie korzenie, wyborną oliwę prowanską do potraw znanéj dobroci.
Wszelkie wody mineralne wprost z źródeł sprowadzane itd. itd.

Dogodne warunki spłaty.

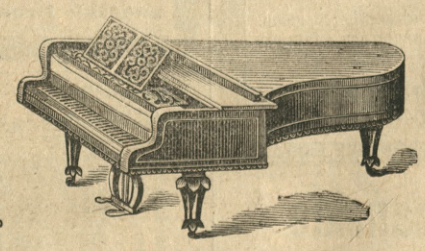

6-cio letnia gwarancya.

Fortepiany, pianina, harmonia

z fabryk renomowanych po **cenach fabrycznych** poleca we wielkim wyborze

W. Witajewski

Poznań, św. Marcin 18.

Polecam także: (788)
Skrzypce, cytry, futerały i struny wszelkiego rodzaju.
Lampy do pianin, gustowne i najpraktyczniejsze w tym rodzaju (jedna lampa postawiona na pianinie oświeca dostatecznie całą klawiaturę i nuty, nie rażąc ócz grającego).
Rozmaite automat. instr. muzyczne grające tysiące sztuk rozmaitych, jak **„Ariston“** (organki) Orfeusz (instr. strunowy) **Symfonion** (głosy stalowe).
Prawdziwe szwajcarskie skrzynki grające, z melodyami narodowemi.

Dla młodéj panienki

z dobrem wychowaniem, znającéj się na krawiectwie, poszukuje się odpowiedniéj posady — najchętniéj w handlu. Łaskawe oferty sub. **W. W. 1000. poste rest. Poznań.** (1536)

Pianina przes. na próbę bez koszt. tanio za got. lub na raty. Prosp. gr. **Fabr. Weidenslaufer, Berlin NW.**

GOSPODYNI

znająca się dobrze na wszelkiem kobiecem gospodarstwie i kuchni, posiadająca chlubne zaświadczenia, poszukuje miejsca na probostwo lub na osobny folwark. Łaskawe zgłoszenia do p. **Szymańskiéj** w Poznaniu, ul. Długa nr. 10, I piętro. (1532)

Zręczną, sumienną [1472]

hafciarkę,

(wychowankę Tow. Pozn. nauk dla dziewcząt) która pięknie znaczy bieliznę, oraz udziela lekcyi szucia i naprawiania bielizny, poleca **skład Bon Marché.** [1472]

Astr. **kawior,** tłusty **wędzony łosoś,** pomorsk. **półgęski, wołowe ozory, groszek, szparagi,** franc. **sałatę** poleca (1494)

W. Becker.

Wilhelmowski Plac nr. 14.

W domu moim w Rynku w najlepszem położeniu mam do wynajęcia zaraz lub późniéj

wielki handel

z 2 oknami wystawnemi i mieszkaniem, bardzo stósowny do interesu łokciowego. (1427)

Emil Herrmann

Chojnice Pr. Zach.

Mess. pomarańcze i soczyste cytryny

poleca i rozsyła (1499)

W. Becker

Wilhelmowski nr. 14.

Przyjmuję do restaurowania **szale tureckie, francuzkie, perskie, indyjskie** — tak że nie pozostaje śladu uszkodzenia — oraz podaję sposób **pewny** zachowania ich od moli. (1508)

Jadwiga z Kłobukowskich

Stanowska.

Osoba

z dobréj rodziny, znająca się dokładnie na gospodarstwie domowem i kuchni, poszukuje miejsca jako gospodyni na probostwie, lub u starszego pana. Łask. oferty uprasza się nadesłać do Ekspedycyi Kuryera Poznańskiego pod nr. 1529.

Poszukują posad:

Nauczycielka Francuzka, egzaminowana, muzykalna w wyższym stopniu, mówiąca dobrze po niemiecku, na pensyą **750 marek.**

Nauczycielka Polka, egzaminowana muzykalna, w średnim wieku, wydoskonalona **w francuzkim języku w Wersalu,** na pensyą **600 marek.**

Nauczycielka egzaminowana muzykalna z kilkoletnią praktyką, na **450 marek.**

Nauczycielka muzykalna do mniejszych dzieci z kilkoletnią praktyką na **300 marek.** (1437)

Bony Polki i Niemki.

R. M. Koczorowski,

Podgórna ul. 7.

Sala Lamberta

Jutro w niedzielę dn. 6 b. m.

Koncert

smyczkowy.

Pomiędzy innemi odegrane zostanie: Fantazya z „Fausta“ na flet Poppa, „Muzyka nadchodzi“ Schilda. Tekstów nabyć można przy kasie. Początek o godz. 7½. Wstęp 25 fen.

A. Thomas.

Nakładem i czcionkami Drukarni Kuryera Poznańskiego.